

EL BESÒS I EL MARESME COMISSIÓ DE TREBALL

**Sessió de Reactivació Econòmica, Comerç i
Mercats, Renda Familiar i Reinserció Sociolaboral**

Dimecres 9 de febrer de 2022

En virtut de l'acord del
Consell Municipal de
30 d'octubre de 2020
per a l'establiment d'un
Compromís pel Besòs i el Maresme

ÍNDEX

DADES SOCIOECONÒMIQUES DEL BARRI.....	5
FACTORS INTERNS I EXTERNS, POSITIUS I NEGATIUS	15
EL PLA DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC (PDE)	23
CONTEXT, I RESUM DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES.....	23
LÍNIES ESTRATÈGIQUES I OBJECTIUS ESPECÍFICS.....	24
EL COMERÇ AL BARRI	53
COMERÇ AUTÒCTON VERSUS COMERÇ LIDERAT PER PERSONES D'ALTRES PAÏSOS	54
EL MERCAT COM A FOCUS D'ECONOMIA DE BARRI. LA REFORMA	55
L'INSTITUT RAMBLA PRIM I L'AULA DE FORMACIÓ DE PERSONA ADULTES, COM A EINES PER A LA FORMACIÓ I L'OCUPACIÓ	56
COM FIDELITZAR L'ALUMNAT A L'ESO	56
TRANSICIÓ DE L'ESO ALS ESTUDIS POSTOBLIGATORIS	57
COM FIDELITZAR ELS ESTUDIS A L'EDUCACIÓ POSTOBLIGATÒRIA, I, EN CAS CONTRARI, LA DERIVACIÓ A D'ALTRES SERVEIS LABORALS	59
ACCIONS PER IMPULS DE L'ASSOCIACIONISME COMERCIAL I LA DINAMITZACIÓ COMERCIAL DEL BARRI	60
IMPULS DE L'ASSOCIACIONISME COMERCIAL.....	60
PROMOCIÓ DE LA DINAMITZACIÓ COMERCIAL PER NADAL	61
ALTRES ACCIONS	65
ENTITATS QUE TREBALLEN PER DONAR SUPORT A L'OCUPACIÓ DE LES PERSONES.....	70
PERSONES USUÀRIES DEL DISPOSITIUS DEL BESÒS I EL MARESME 2018-2020.....	71
MARTINET SOLIDARI.....	73
PUNT D'INFORMACIÓ JUVENIL, I CENTRE CÍVIC DEL BESÒS I EL MARESME.....	73
FORUMS DISTRICT	74

DADES SOCIOECONÒMIQUES DEL BARRI

A continuació es presenta una informació dels principals indicadors del barri del Besòs i el Maresme fent referència a aspectes demogràfics, situació socioeconòmica, situació social i aspectes relacionats amb la participació ciutadana i l'associacionisme. Les dades es comparen amb les corresponents del Districte de Sant Martí i de la ciutat de Barcelona. Seguidament es presenta el diagnòstic de salut del barri corresponent a l'any 2020.

Indicadors demogràfics

	EL BESÒS I EL MARESME		DISTRICTE SANT MARTÍ		BARCELONA		ANY DADES
INDICADORS							
DEMOGRÀFICS							
Població (padró municipal d'habitants)	24.660		240.076		1.650.358		1 gener 2019
Superfície (ha)	118,5		1.038,60		10.135,80		2019
Densitat neta de població (hab/ha)	878		825		596		2019
% Sexe							
Homes	51,1		48,1		47,4		1 gener 2019
Dones	48,9		51,9		52,6		1 gener 2019
% Edats							
0-14 anys	14,8		13,4		12,5		1 gener 2019
15-24 anys	10,4		8,9		9,2		1 gener 2019
25-64 anys	57,8		57,3		57,1		1 gener 2019
65 i més	17,0		20,4		21,3		1 gener 2019
% Nacionalitats							
(Proporció homes/dones sobre el total de la nacionalitat)	Total		Total		Total		
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	
Espanyols	68,3		81,0		79,8		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total espanyols	47,9	52,1	47,5	52,5	46,7	53,3	1 gener 2019
Estrangers	31,7		19,0		20,2		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total estrangers	58,1	41,9	51,0	49,0	50,1	49,9	1 gener 2019
Pakistan/total estrangers	30,7		8,5		6,2		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total Pakistan	70,2	29,8	70,3	29,7	72,7	27,3	1 gener 2019
Marroc/total estrangers	7,6		4,6		4,3		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total Marroc	61,8	38,2	57,8	42,2	58,4	41,6	1 gener 2019
Xina/total estrangers	5,7		9,4		6,5		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total Xina	47,5	52,5	48,0	52,0	47,5	52,5	1 gener 2019
Romania/total estrangers	4,6		3,0		2,3		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total Romania	52,1	47,9	47,4	52,6	44,8	55,2	1 gener 2019
Hondures/total estrangers	4,3		2,4		3,5		1 gener 2019
Proporció homes/dones sobre total Hondures	28,1	71,9	26,7	73,3	28,8	71,2	1 gener 2019

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Indicadors socioeconòmics

	EL BESÒS I EL MARESME		DISTRICTE SANT MARTÍ		BARCELONA		ANY DADES
INDICADORS							
SOCIOECONÒMICS							
Índex Renda familiar	60,4		88,1		100		2017
% Pensions no contributives							
Invalidesa i Jubilació	1,4		0,9		1		2017
% Pes atur registrat (població 16-64 anys)							
	8,2		6,6		6,0		Octubre 2021
% Evolució atur registrat (població 16-64 anys)	-2,8		-2,5		-2,6		Octubre 2021 (comparació desembre 2020)
% Aturats							
% Aturats homes	54,7		43,8		44,6		Octubre 2021
% Aturats dones	45,3		56,2		55,4		Octubre 2021
% Aturats Curta Durada (>6 mesos)	32,1		29,6		31,7		Octubre 2021
% Aturats Llarga Durada (>12 mesos)	59,8		61		58,5		Octubre 2021
% Aturats de 45 i més anys	55,5		59,6		57,7		Octubre 2021
% Nivell de formació de la població							
Sense estudis	4,5		2,7		2,3		1 gener 2019
Estudis primaris / certificat d'escolaritat / EGB	30,8		18,8		16,5		1 gener 2019
Batxillerat elemental / graduat escolar / ESO / FPI	30,8		24,4		21,3		1 gener 2019
Batxillerat superior / BUP / COU / FPII / CFGM grau mitjà	19,4		24,7		25,1		1 gener 2019
Estudis universitaris / CFGS grau superior	12,4		27,7		32,8		1 gener 2019
No consta	2		2		2		1 gener 2019

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Indicadors de serveis socials

	EL BESÒS I EL MARESME	DISTRICTE SANT MARTÍ	BARCELONA	ANY DADES
INDICADORS				
INDICADORS DE SERVEIS SOCIALS				
Persones ateses	2.248	11.993	81.011	2019
Persones ateses (percentatge sobre el total del districte)	18,7			2019
% tipologies unitats familiars ateses per Serveis Socials				
Parella sense fills	33,78	27,74	23,13	2019
Persona sola	10,07	11,29	15,07	2019
Família monoparental	12,08	16,68	16,04	2019
Extensa	19,91	19,82	15,23	2019
% Persones per sexe ateses per Serveis Socials				
Homes	35,91	35,14	34,88	2019
Dones	64,09	64,86	65,12	2019
% persones per edat ateses per Serveis Socials				
Total infants i joves 0-25	12,99	15,9	16,12	2019
Total adults 26-64	59,12	46,91	50,77	2019
Total 65 i més	27,8	37,1	33,02	2019
% país de naixement més comú persones ateses per Serveis Socials				
Espanya	66,93	75,54	70,8	2019
% nacionalitat més comuna persones ateses per Serveis Socials				
Espanya	67,56	77,17	73,14	2019

Font: Dades Gestió de Sistemes d'informació (GSI) de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

Indicadors d'activitat econòmica

	EL BESÒS I EL MARESME	DISTRICTE SANT MARTÍ	BARCELONA	ANY DADES
INDICADORS				
INDICADORS ACTIVITAT ECONÒMICA				
% Locals de Comerç al Detall	38,6	30,5	35,6	2019
% Comerç Quotidià Alimentari	28,1	42,4	36,8	2019
% Comerç Quotidià No Alimentari	17,4	15	12,2	2019
% Locals de Serveis	51,4	57,4	54,3	2019
ESTABLIMENTS PER ACTIVITAT ECONÒMICA				
		% sobre el total d'establiments al Districte	% sobre el total d'establiments a Barcelona	
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca		0,24	8,59	2019
Indústries extractives		0,01	6,52	2019
Indústries manufactureres		6,08	15,64	2019
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat		0,15	3,37	2019
Subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació		0,12	11,57	2019
Construcció		8,73	11,18	2019
Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes		22,31	11,09	2019
Transport i emmagatzematge		8,67	17,91	2019
Hostaleria		8,62	11,67	2019
Informació i comunicacions		5,50	13,51	2019
Activitats financeres i d'assegurances		1,39	5,12	2019
Activitats immobiliàries		12,59	8,99	2019
Serveis a les empreses		14,35	9,53	2019
Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria		0,12	9,43	2019
Educació		2,40	11,65	2019
Activitats sanitàries i de serveis socials		1,59	7,42	2019
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment		1,81	12,91	2019
Altres serveis		5,32	11,62	2019
Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic; activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi		0,00	0,00	2019
Organismes extraterritorials		0,00	0,00	2019

Font: Departament d'Estudis de la Gerència de Política Econòmica i Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona

Indicadors d'associacionisme

	EL BESÒS I EL MARESME	DISTRICTE SANT MARTÍ	BARCELONA	ANY DADES
INDICADORS				
ASSOCIACIONISME				
Total associacions (registrades Fitxer Gral d'Entitats Ciutadanes, Aj BCN)	49	641	5.388	Maig 2020
Educació i Formació	12	90	651	Maig 2020
Suport social	0	31	263	Maig 2020
Gremis i professionals	2	16	219	Maig 2020
Culturals	13	167	1.445	Maig 2020
Veïnals	3	23	228	Maig 2020

Font: Fitxer general d'entitats ciutadanes de l'Ajuntament de Barcelona

Principals observacions dels indicadors del barri del Besòs Maresme

Conservació deficient d'alguns habitatges i valor cadastral del barri significativament inferior tant al valor mitjà del districte com al valor mitjà de la ciutat.

Intervencions urbanístiques per millorar aquestes condicions.
Implicació associacions de veïns en millorar l'ús de l'espai públic.

Ubicació geogràfica, que es relaciona amb el Barri de la Mina de Sant Adrià de Besòs (que delimita pel Nord), i la pròpia del barri del Besòs i el Maresme, que es percep com a zona degradada

Bona connectivitat amb vials importants a la ciutat com la Ronda Litoral i la Gran Via

Nivell alt d'atur i resistències vers la formació o a cercar feina fora del barri.
Nivell elevat de persones aturades de llarga durada, per sobre del percentatge a nivell de ciutat
Nivell socioeconòmic baix.

El comerç de proximitat pot ser un motor de desenvolupament en el barri però segueix requerint d'accions per incrementar la seva participació, consolidar la col·laboració amb altres entitats del barri i millorar els vincles amb el comerç d'origen divers

Percentatge superior de població en edat de treballar, i diversitat de procedència de la població com a font d'intercanvi i enriquiment social i cultural

Nivell formatiu molt baix
Itineraris formatius que no s'ajusten a les necessitats del mercat laboral
Accions de potenciació de l'oferta formativa professionalitzadora.

Urbanisme amb espais amplis, sense problemes de trànsit, amb un potencial residencial de qualitat i amb una ubicació rellevant donada la proximitat del campus de la UPC i del Parc del Fòrum

Teixit associatiu variat però dèbil, i manca de relleu a les associacions i entitats del barri

Descripció de la població

Les dades ens mostren com el barri va experimentar un descens de població des de l'any 2009 fins al 2017 i que des de llavors ha començat a guanyar població, passant de les 22.893 persones a 24.660 a gener de 2019. Igualment, aquest darrer any, el districte i la ciutat també han augmentat la seva població.

En el cas del districte, aquest ha passat de les 236.163 persones a l'any 2017 a les 240.660 el 2019 i a la ciutat, s'ha passat de 1.625.137 de persones a 1.650.358.

	2009	2010	2013	2014	2016	2017	2018	2019
El Besòs i el Maresme	24.527	24.403	23.184	23.191	22.609	22.893	23.546	24.660
Sant Martí	231.928	232.323	233.463	234.489	234.292	236.163	237.112	240.076
Barcelona	1.638.103	1.630.494	1.614.090	1.613.393	1.610.427	1.625.137	1.628.936	1.650.358

Podem dir que en aquests darrers anys, el barri ha tornat al comportament demogràfic que es donava abans de 2009, passant de ser un barri que perdia població a un que en rep

En relació amb l'edat:

- La principal característica de la població del Besòs i el Maresme és una major proporció de població en edats joves (10,4% entre 15-24 anys) que el districte i la ciutat de Barcelona (8,9% i 9,2% respectivament).
- Una proporció lleugerament superior de població infantil (14,78%) respecte a la ciutat (12,5%) que, a més a més, és també superior a la registrada un any enrere.
- Un pes de la població adulta (25-64 anys) lleugerament superior (57,8%) a la de districte (57,3%) i ciutat (57,1%).
- I una població major de 64 anys que té un pes (17%) inferior al que presenta al districte (20,41%) i la ciutat (21,3%).

Pel que fa a l'evolució de la proporció de persones nouvingudes al barri des de l'any 2001, s'observa com van passar de representar el 3,75% al 2001, al 27,5% al 2008. El 2014 aquest percentatge va disminuir fins al 24,97%, i des de llavors aquesta xifra ha tornat a incrementar-se any rere any, fins arribar al 31,7% a 1 de gener de 2019. Això evidencia la importància de la població nouvinguda en les dinàmiques demogràfiques del barri, que contrasta amb les del districte (19,0%) i la ciutat (20,2%).

El relleu poblacional que s'hi està produint, si bé podria provocar una certa sensació de pèrdua d'identitat a part del veïnat, alhora pot suposar una font d'intercanvi cultural i d'enriquiment al barri, que el millori i el transformi. Atenent a la nacionalitat de la població estrangera, destaquen sobretot la pakistanesa (30,7% del total de la població del barri), i en menor mesura la marroquina (7,6%), la xinesa (5,7%), la romanesa (4,6%) i l'hondurenysa (4,3%).

Quant a la població estrangera per sexes, hi predominen els homes procedents de Pakistan i el Marroc, i en canvi hi ha més dones procedents d'Hondures, tendències que també s'observen a nivell de districte i de ciutat. No hi ha diferències tan remarcables entre homes i dones procedents de la Xina i de Romania.

D'acord amb informació extreta de la diagnosi del Pla de Barris 2016-2019, es detecten alguns problemes de relació i convivència entre diverses ètnies i nacionalitats que viuen al Besòs i el Maresme, sobretot pel que fa a l'ús de l'habitatge.

Relacionat amb això, es detecta també l'ocupació irregular d'alguns habitatges del barri, fet que no afecta a la convivència veïnal general, però hi ha un grup reduït de perfil conflictiu, que està generant situacions de tensió i fins i tot problemes de seguretat, que són objecte de seguiment i intervenció des de diferents espais i serveis (SIEP Besòs, cossos policials, centres educatius...), des d'una mirada comunitària i integral del problema.

Descripció de la situació econòmica

El barri manté una de les taxes d'atur registrat més altes de la ciutat, amb un 8,2% a l'octubre de 2021, però que ha disminuït significativament els darrers mesos amb motiu de la recuperació dels efectes de la covid-19 en l'activitat econòmica: una disminució d'un 2,8% respecte de desembre de 2020, i és una tendència que també s'observa a nivell de districte i de ciutat (-2,5 i -2,6%, respectivament), fet que situa la taxa d'atur en ambdós nivells territorials al voltant del 6%.

A l'octubre de 2021, l'atur registrat al barri representa un 8,2%, cosa que vol dir que hi ha un total de 1.429 habitants aturats, quasi dos punts percentuals per sobre de la dada pel districte (6,6%) i més de dos punts percentuals per sobre de la xifra d'atur de la ciutat (6%). En relació a l'atur registrat per sexe, les dones representen el 45,5% i els homes el 54,7%.

En relació a l'atur per edats, els aturats majors de 45 anys representen el 55,5% del total d'aturats al barri; una xifra inferior a la del districte (59,6%) i a la de la ciutat (57,7%). Tanmateix, els aturats de llarga durada (més de 12 mesos) són un 59,8%, lleugerament inferiors al districte (61%) i lleugerament superior a la ciutat (58,5%).

Quant al nivell formatiu de la població, les dades del darrer cens disponible mostren que és baix (35,3% sense estudis o i/o amb estudis primaris), tot i que aquest percentatge ha disminuït al registrat un any enrere (36,7%), i amb una proporció de persones amb baix nivell formatiu actual 16,5 punts superior a la mitjana de la ciutat. Es detecta, a més, un molt baix percentatge de població amb estudis universitaris (12,4%), 2,5 vegades més baix que el de ciutat, però superior al registrat un any enrere (11,69%).

Es detecta un notable desconeixement dels recursos ocupacionals a nivell de ciutat per part de la població del barri, i certes barreres en les persones aturades que hi viuen per formar-se o cercar feina, a més de dificultats en les seves competències digitals.

Per això, amb la finalitat que els itineraris formatius, laborals i prelaborals del barri millorin l'ocupabilitat del veïnat, existeixen iniciatives com ara les següents:

- El programa Treball als Barris, ubicat al Besòs i el Maresme, que a través del Dispositiu d'Inserció ofereix formació professionalitzadora en diferents especialitats i en competències transversals, i també a través dels Projectes Integrals amb Contractació.
- L'entitat Martinet Solidari treballa per augmentar les competències prelaborals amb classes de castellà, català, alfabetització digital i cultura general.
- El Casal dels Infants del Besòs i la Mina, que té un projecte ubicat a l'Institut Barri Besòs adreçat a adolescents del barri on es fa repàs escolar.

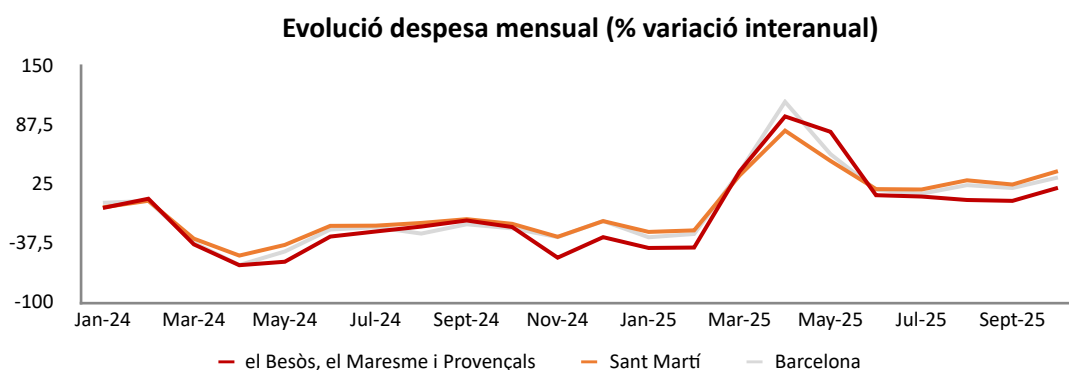
- El desplegament del Pla de Barris va incloure unes obres de millora que han permès que l'institut Rambla Prim concentri una major part de graus mitjans i superiors de Formació Professional i sigui un centre de referència a nivell de ciutat, tot i que això ha suposat l'eliminació de l'oferta d'ESO i batxillerat d'aquest centre.
- En el marc del Pla de Barris, també hi ha el projecte Prometeus, que promou la gratuïtat dels graus universitaris mitjançant premis i beques-salari, i acompanya i tutoritza l'alumnat des de l'institut fins a la finalització de la universitat.

De la seva banda, Barcelona Activa ha consolidat tres dispositius d'inserció sociolaboral adreçats a joves que pateixen malestar psicològic a tres districtes de la ciutat amb especials dificultats (programa A Prop Jove). Es tracta d'un servei integral incorporat a les polítiques d'ocupació de la ciutat i que permet oferir, de manera estable, una atenció descentralitzada i específica a joves amb problemàtiques de salut mental d'entre 16 i 35 anys, gràcies als tres punts d'atenció situats a Sant Andreu, Ciutat Vella i Sant Martí. El punt d'atenció és al Centre Cívic del Besòs i el Maresme.

Pel que fa a l'activitat econòmica al barri, és diversa però, fonamentalment, relacionada amb la venda al detall, a l'engròs, la indústria manufacturera, els tallers d'automoció i altres activitats

El petit comerç del barri es dedica fonamentalment a activitats relacionades amb l'alimentació (bars i restaurants, supermercats, quotidià alimentari especialitzat), fet que suposa un 41,6% del total de l'activitat comercial a la zona segons dades del cens de comerç de 2019 de l'Ajuntament de Barcelona. Així, els locals de comerç al detall en actiu del barri representen el 38,6% (s'inclou comerç quotidià alimentari, no alimentari...) i els locals de serveis representen el 51,4% dels locals actius al barri.

Tanmateix, en relació al consum la despesa mensual en els comerços del barri és lleugerament inferior a la del districte i la ciutat. Els sectors on més despesa hi ha són el sector de vestit, calçat i moda; el sector de serveis turístics i de restauració; i finalment el sector de béns i serveis de primera necessitat.

Font: Oficina municipal de dades de l'Ajuntament de Barcelona, 2021

Com en altres barris de la ciutat, l'elevada proporció de població estrangera es tradueix en una major presència de persones estrangeres entre el teixit comercial del barri. Així, el petit comerç del barri ha vist aparèixer nombrosos comerços regentats per persones nouvingudes que generen nova vitalitat comercial al barri.

Respecte del teixit associatiu del comerç podem destacar una molt baixa participació. Actualment hi ha dues associacions en actiu: l'Associació de Comerciants Xavier Noguès amb 27 associats i l'Associació de Paradistes del Mercat del Besòs, que compta amb 31 associats (l'Associació de Comerciants del Besòs 019 no és operativa). A tot això caldria afegir que la cartera de serveis d'aquestes associacions és escassa, a més de tenir poca presència i visibilitat en esdeveniments i iniciatives comunitàries, fets que fan molt poc atractiu a comerços nous o existents al barri una possible adhesió.

El teixit comercial es caracteritza per nuclis consolidats de petit comerç de proximitat sense l'existència d'un eix comercial, hi ha discontinuïtat d'establiments en algunes zones i amb una imatge externa sovint poc atractiva. Fent una radiografia més acurada destacaríem:

MESURES PER MILLORAR EL COMERÇ DEL BARRI

- Sector que pot ser un motor de desenvolupament en el futur del barri, veient les oportunitats comercials que es poden propiciar, treballant de manera col·legiada entre les associacions de comerciants, Comerç del Districte i Barcelona Activa.
- Millora del comerç de proximitat amb un bon assessorament tècnic, més recursos humans i econòmics, i la dinamització comercial de Barcelona Activa, Comerç del Districte de Sant Martí i Pla de Barris.
- Acostar els recursos formatius de Barcelona Activa per a la millora de les seves competències i la Mesura de Govern referent al pla de xoc i mesures post-COVID-19 per als comerços de proximitat, els mercats i la restauració de l'Ajuntament de Barcelona.
- Promoció de noves activitats al barri on col·labori el comerç.
- Activitats per donar visibilitat a l'oferta dels establiments comercials.
- Segona fase del projecte de la moneda ciutadana REC com a mitjà de pagament al comerç de proximitat als barris de l'Eix Besòs.

ACCIONS POSADES EN MARXA (2020-2021)

- Implicació de Barcelona Activa, de Comerç del Districte, de l'Associació de Comerciants Xavier Nogués, del Mercat del Besòs i d'altres entitats en projectes i espais de dinamització econòmica del comerç.
- Oferta formativa per millorar les competències del comerç de proximitat a través de formacions en línia de curta durada.
- Difusió i informació de recursos, serveis i ajuts per a la digitalització del comerç i la restauració.
- Informació i assessorament sobre les mesures per a la reactivació econòmica "Barcelona Mai s'Atura", el programa d'assessorament professional individualitzat per a la reactivació dels negocis Comerç a Punt, el Servei de Transmissió Empresarial, la campanya per a estimular el consum en els comerços del barri a través de l'ús de la moneda ciutadana REC "Li Toca al Barri".
- Accions de visibilització de l'oferta comercial del Besòs i el Maresme (vídeo promocional en col·laboració amb les Cases d'Oficis, campanya de Nadal del Districte de Sant Martí).
- Accions de millora de la comunicació amb el comerç no associat.

Es treballa conjuntament amb l'Associació de comerciants Xavier Nogués per a la implicació del comerç en les activitats que es desenvolupen al barri a nivell comunitari i per a l'augment del nombre d'establiments associats, així com en la implicació dels comerços regentats per persones d'origen estranger en activitats o espais de dinamització comercial i/o comunitària.

Cal destacar que la majoria dels comerços del Besòs i el Maresme no estan associats, per la qual cosa, la difusió d'activitats i iniciatives que es puguin fer es fa més complicada

Si parlem d'activació econòmica hem de fer referència a l'aprovació, al març de 2018, del Pla de Desenvolupament Econòmic de Sant Martí 2018-2022, liderat per Barcelona Activa i el Districte. El Pla recull diverses mesures en 5 blocs temàtics: ocupació de qualitat, desenvolupament i economia de proximitat, economia cooperativa social i solidària, turisme sostenible i nou lideratge públic.

El procés d'elaboració es va iniciar amb la constitució d'un grup motor integrat pel Districte de Sant Martí, Barcelona Activa i altres àrees de l'Ajuntament de Barcelona, que esdevé actualment l'espai de lideratge i de seguiment amb els diferents operadors municipals d'allò que succeeix en matèria de desenvolupament local, del qual la tècnica de Treballs als Barris també en forma part. L'ens referent en les mesures d'activació econòmica del PDE que s'han de desenvolupar al barris és Treball als Barris.

La situació socioeconòmica provocada per la pandèmia ha comportat l'inici del procés d'elaboració d'un nou Pla de Desenvolupament Econòmic (2021-2023) al Districte de Sant Martí adaptat al nou escenari, i que es presentarà com a mesura de govern el juliol de 2021.

Aquest nou PDE recollirà també el nou Pla de Barris del Besòs i el Maresme (2021-2024), que treballarà 6 eixos principals: educació i salut pública, drets socials, gènere i acció comunitària, activitat econòmica i ocupació, habitatge, espai públic i medi ambient

Descripció de la situació social

Es tracta d'un barri amb una problemàtica social rellevant, amb diversos condicionants:

Demografia	<ul style="list-style-type: none">• El percentatge d'homes és superior al de les dones en les edats centrals, mentre que les dones formen un contingent més important en les edats més avançades, a causa de l'esperança de vida més elevada.• La situació de dependència afecta més el col·lectiu femení, ja que del total de persones majors de 65 anys que viuen soles un 75,1% són dones (https://www.bcn.cat/estadistica/catala/dades/inf/llars/a2019/t102.htm)• La proporció de persones estrangeres és molt superior a la del districte i a la de Barcelona, essent les principals procedències les de Pakistan, Marroc i Xina. A més, a través de les entitats que hi treballen, es detecta un contingent rellevant de residents en situació administrativa irregular, sense disposar, però, de dades oficials.
Urbanisme/ Habitatge	<ul style="list-style-type: none">• Valor del preu de l'habitatge de segona mà del barri significativament inferior tant en referència al valor mitjà del districte com al de la ciutat.• Elevada densitat de població i ocupació il·legal d'alguns habitatges.• Conservació deficient d'una part dels habitatges.• Significatiu nombre de locals buits (locals comercials en plantes baixes)
Educació	<ul style="list-style-type: none">• Nivell formatiu baix.• Baix coneixement de l'ús de les noves tecnologies, excletxa digital.• Itineraris formatius i prelaborals escassos.
Altres factors	<ul style="list-style-type: none">• Nivell socioeconòmic baix (Índex de renda familiar de 60,4%, enfront el 88,1% del districte, prenent com a referència la ciutat en el seu conjunt)• Ubicació que es relaciona amb el Barri de la Mina de Sant Adrià (que delimita pel Nord), i la pròpia del Besòs i el Maresme, com a barris degradats.• Alguns problemes de convivència en algunes comunitats de veïns i a l'espai públic.• Presència al barri de persones sense llar, en un assentament de barraques.

Indicadors de serveis socials

El perfil de les 2.248 persones ateses per Serveis Socials al Besòs i el Maresme segons les dades de l'any 2019 (el 18,7% sobre el total del districte, que són 11.993 persones) correspon a una dona (64,09%) nascuda a Espanya (66,93%), de 25 a 64 anys (59,12%), i que viu amb parella i sense fills (33,78%), fonamentalment. Aquest perfil és similar al del districte i al de ciutat.

Al Besòs i el Maresme, el 67,56% de les persones ateses per Serveis Socials tenen la nacionalitat espanyola, percentatge majoritari que es dona també a nivell de Districte de Sant Martí (77,17%) i de ciutat, (73,14%).

Val a dir que s'està treballant des de diversos fronts per tal de trobar respostes a les problemàtiques inicialment plantejades i es detecten diversos aspectes que són valorats com a positius.

<p>Demografia/ Conviv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Riquesa social i cultural del gran gruix de població nouvinguda que viu al barri. • Activitats i projectes interculturals i de mediació per a un millor coneixement mutu i convivència entre les diferents cultures del barri. • Presència del Pla de Desenvolupament Comunitari, que promou la participació de joves, dones, gent gran i població nouvinguda en la vida comunitària del barri.
<p>Urbanisme/ Habitatge</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intervencions a través de l'Oficina d'Habitatge i el Patronat de l'Habitatge. • Interès de les associacions de veïnes i veïns per millorar els habitatges afectats per l'aluminosi i per facilitar la instal·lació d'ascensors. • Estat de conservació correcta de la majoria dels equipaments públics. • Execució del projecte d'intervenció integral del barri del Besòs i el Maresme 2008-2016, en el marc de la Llei de Barris de la Generalitat, i execució del Pla de Barris 2021-2024, de pressupost municipal, que dona continuïtat a l'anterior (2016-2020). • Barri ben comunicat amb la resta del Districte, Barcelona i Sant Adrià del Besòs. • Previsió que l'antic cinema Pere IV es reconverteixi en un nou equipament sociocultural al barri, amb un auditori multiusos, una biblioteca i l'ampliació del CAP • Projecte de remodelació urbanística que vol unir la Rambla de Prim amb el front marítim
<p>Educació</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciació de l'oferta formativa, adequant-la a les possibilitats reals i potencials del barri . • L'INS Rambla Prim es convertirà en un centre de formació de referència a Barcelona en Cicles de graus mitjans i superiors. Bon seguiment a través del Pla Jove de l'alumnat que no aconsegueix el graduat de secundària i oferta d'alguns PFI. • Orientació en cicles formatius i altres estudis postobligatoris al Punt d'Informació Juvenil del districte, ubicat al barri. • Detecció de necessitats a la Taula Jove. • Oferta d'espais i promoció d'activitats del jovent per fer seu el barri.
<p>Altres factors</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Serveis que ofereixen assessorament, formació i ajuda econòmica als col·lectius en risc d'exclusió. • Consolidació de l'activitat del Campus Diagonal Besòs de la UPC que es va inaugurar el setembre de 2016 i que ha generat un trànsit d'estudiants universitaris, concentrat sobretot a la part del barri entorn el campus. • Oferta hotelera del Front Marítim, que pot ser generadora d'ocupació. • Continuïtat de la moneda ciutadana (REC) com a mitjà de pagament als comerços dels barris de l'Eix Besòs, que ja van participar en el projecte B-MINCOME 2017-2019

Associacionisme i participació ciutadana

El barri compta amb 49 associacions en total, segons les dades del 2019, entre les quals es compten 12 d'educació i formació, 13 culturals, 3 veïnals i de 2 gremials i professionals, entre altres. El teixit associatiu té relacions fluïdes amb el districte i els serveis municipals, i el treball conjunt per reforçar-lo ha permès potenciar l'articulació entre les diferents entitats i col·lectius.

Tot i això, l'associacionisme del barri pateix diverses dificultats que posen en perill la seva continuïtat futura en benefici del progrés cohesionat del barri:

- Per una banda, l'arribada de persones migrades ha comportat l'arribada de noves dinàmiques que no tenen la mateixa iniciativa associacionista ni el lligam veïnal, i que mostren una escassa participació en activitats i entitats del barri.
- Per altra banda, l'envelliment dels ciutadans i ciutadanes implicats en les iniciatives veïnals i la manca de relleu generacional a les reivindicacions veïnals posen en perill la continuïtat de moltes entitats i iniciatives.

El Pla Comunitari, que té ja quinze anys de vida, assumeix el repte d'aconseguir fomentar la participació a través d'un procés de consens de les diferents situacions, realitats i voluntats de les persones que viuen al barri, i s'aconsegueix visibilitzar la participació. Amb tot, es detecten dificultats de comunicació entre les associacions de persones nouvingudes i les de persones autòctones. També les entitats reclamen més infraestructures (locals, noves tecnologies i altres eines) per posar en marxa i difondre noves iniciatives.

En aquesta línia, es detecta també una manca d'equipaments culturals i esportius per a joves i infants. De fet, el Centre Cívic del Besòs i el Maresme és l'únic equipament cultural al barri com a tal. Aquesta situació posa sobre la taula la necessitat de coordinar i crear noves entitats i associacions amb i per als joves, que va culminar amb la creació de l'Assemblea de Joves del Besòs (2016), encara avui en procés de consolidació i de poder disposar d'un espai propi en condicions.

Caldria destacar també la Cooperativa Gregal, que gestiona el menjador solidari del barri, que dona suport en alimentació i altres àmbits a famílies vulnerables i a persones sense llar. Antiga cooperativa que va gestionar un centre educatiu, actualment està en procés professionalització de part del personal que hi treballa i també s'està treballant en la millora dels seus equipaments amb el suport del Pla de Barris.

Factors interns i externs, positius i negatius

Per poder fer una bona anàlisi de quina és la situació actual del barri en el qual es volen implementar una sèrie de programes que potenciïn el seu creixement a nivell d'ocupació i de desenvolupament econòmic, cal valorar quins són els seus punts febles i els seus punts forts; així com analitzar quins aspectes es viuen com a problemàtics i quines oportunitats poden millorar la situació. Cal destacar de manera especial en aquesta anàlisi la recessió econòmica generalitzada que tenim a causa de la pandèmia de la covid-19, que afecta amb molta duresa a les possibilitats d'ocupació d'una part important del veïnat i a la viabilitat de molts comerços del barri, i alhora també les mesures públiques actuals i futures per a la reactivació econòmica.

DEBILITATS	FORTALESES
Aspectes sociodemogràfics	
<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge elevat de persones immigrades al barri (31,7%), de les que es detecta una molt baixa participació en la vida associativa i comunitària del barri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge superior de població en edat de treballar (67.2%) que al districte o a la ciutat (65.4%). • Major percentatge de població de 0 a 24 anys (25.2%) que al districte (22.3%) i a la ciutat (21.7%).

Situació urbanística i estat de conservació dels habitatges	
<ul style="list-style-type: none"> • La conservació d'alguns dels habitatges és deficitària i existeix una alta densitat residencial. • Hi ha un assentament al barri de persones en situació d'urgència habitacional. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interès i compromís per part de les administracions i de les entitats veïnals a continuar rehabilitant els habitatges, especialment per a la millora de l'eficiència energètica, els afectats per l'aluminosi i la instal·lació d'ascensors.
Situació urbanística i estat de conservació d'altres equipaments	
<ul style="list-style-type: none"> • Significatiu nombre de plantes baixes buides (locals comercials). • Manca d'equipaments per a l'execució d'algunes iniciatives comunitàries. • Equipaments socioculturals existents que s'han quedat petits i dels que el veïnat fa temps que en reivindica l'ampliació, tant del Centre Cívic com del Casal de Barri Besòs o la Biblioteca Ramon d'Alòs - Moner. 	<ul style="list-style-type: none"> • La majoria dels equipaments públics tenen un estat de conservació correcte. • S'han realitzat algunes intervencions per a la millora de l'espai públic a diferents indrets del barri, en especial al carrer d'Alfons el Magnànim i adjacents. • Contractació de personal en el marc del programa D de Treball als Barris per reforçar els serveis de neteja i de millora de la convivència a l'espai públic.
Aspectes formatius	
<ul style="list-style-type: none"> • Nivell formatiu baix. Només el 12,4% de la població del Besòs i el Maresme té estudis universitaris, enfront el 27,7% del Districte i el 32,8% de Barcelona. • La població sense estudis i amb estudis primaris és al barri d'un 35,3%, d'un 21,5% al Districte i d'un 18,8% a Barcelona. • Baix nivell de competències digitals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potenciació de l'oferta formativa, adequant-la a les possibilitats reals i potencials del barri (cicles formatius adequats a la demanda laboral, aprofitament dels espais formatius del territori (instituts, escola d'adults). • Oferta de formació prelaboral en llengües i alfabetització digital de Martinet Solidari. • Formació professionalitzadora i en competències transversals per a la millora de l'ocupabilitat de persones en situació d'atur del programa Treball als Barris. • Seguiment a través del Pla Jove de l'alumnat que no acredita el graduat de secundària. • Orientació en cicles formatius feta pel Punt d'Informació Juvenil del districte de Sant Martí INFOJOVE. • Detecció de necessitats a la Taula Jove. • Programa Prometeus per a la motivació, l'acompanyament i el suport per a estudiants de batxillerat i universitaris. • L'Institut Rambla Prim és un centre referent de formació professional (Pla de Barris 2016-2020).
Aspectes socioeconòmics	
<ul style="list-style-type: none"> • Nivell socioeconòmic baix (Índex de renda familiar de 60,4% al Besòs i el Maresme), enfront el 88,1% del Districte de Sant Martí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Les administracions aposten per revertir la situació socioeconòmica del territori.

Comerç	
<ul style="list-style-type: none"> • Poca participació en els actes de dinamització comercial i a altres activitats comunitàries amb les entitats del barri. • Escàs nombre de comerços associats: 27 a l'Assoc. Xavier Nogués i 31 a l'Assoc. del Mercat del Besòs, del total de 461 comerços actius censats al barri el 2019. • Escàs interès dels comerciants del barri del Besòs i el Maresme per la formació adreçada al comerç de proximitat. • Dificultats per al relleu de les juntes directives de les associacions de comerciants, junt amb una poc atractiva cartera de serveis per a la gent associada. 	<ul style="list-style-type: none"> • Implicació i compromís ferm de Barcelona Activa i de Comerç del Districte de Sant Martí per fomentar l'impuls de l'associacionisme i la dinamització del comerç. • Implicació rellevant del comerç del barri en l'ús de la moneda ciutadana REC.
Situació econòmica i ocupació	
<ul style="list-style-type: none"> • Nivell alt d'atur, 11,0% respecte el 8,9% del Districte de Sant Martí i el 8,4% de la ciutat de Barcelona. • Desconeixement dels recursos ocupacionals a nivell de ciutat. • Poca predisposició a la mobilitat dels ciutadans del barri per a formar-se o fer recerca de feina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencial laboral de la població activa del barri. • Presència consolidada i actuació coordinada del programa de dispositius d'inserció sociolaboral amb la resta de recursos i agents del barri (Serveis Socials, Punt d'informació juvenil, Servei de Prevenció i Convivència) • Promoció de l'ocupació al barri a través de projectes integrals amb contractació del programa Treball als Barris. • Assessorament acadèmic, laboral, i de mobilitat internacional per a joves, a través del Punt d'Informació Juvenil. • Presència al barri d'un dispositiu d'inserció sociolaboral adreçat a joves d'entre 16 i 35 anys amb situació de malestar psicològic i/o problemes de salut mental (A Prop Jove). • Pla de Desenvolupament Econòmic del Districte de Sant Martí 2018-2022. El Pla recull diverses mesures en 5 blocs temàtics: ocupació de qualitat, desenvolupament i economia de proximitat, economia social i solidària, turisme sostenible i nou lideratge públic. En procés d'elaboració d'un nou PDE de reactivació econòmica per donar resposta a la situació generada per la pandèmia. • Detecció i seguiment inicial d'iniciatives d'activació econòmica i d'economia Social i Solidària que es fan al barri per part de la tècnica de Treball als Barris de Barcelona Activa, que ofereixen noves oportunitats d'ocupació i de desenvolupament socioeconòmic al barri.

Societat civil	
<ul style="list-style-type: none"> • Teixit associatiu escàs i feble. • No existeix relleu generacional a les associacions veïnals del barri. • Escassa participació de la població nouvinguda i del jovent en activitats i entitats del barri. • Manca de més entitats juvenils i/o joves a títol individual que participin de la vida comunitària sense la tutorització i la motivació constant del personal tècnic. 	<ul style="list-style-type: none"> • El teixit associatiu té relacions fluïdes amb el Districte i els serveis municipals. • Treball tècnic per a reforçar el teixit associatiu. Potenciació de l'articulació entre les diferents entitats i col·lectius juntament amb la renovació generacional i de lideratges. Es prioritza l'esforç del personal tècnic del Districte ubicat al Centre Cívic del Besòs i el Maresme per assolir la presència de població jove en les dinàmiques socials del barri. • La capacitat de pensar en fer coses que millorin el barri. Actitud prepositiva del personal tècnic i de la ciutadania. • Treball en xarxa de les dones del barri que es volen fer visibles (pakistaneses, marroquines i llatinoamericanes) • Promoció de la participació de la ciutadania en general a través del Pla de Desenvolupament Comunitari. • Presència de la Cooperativa Gregal, que gestiona el menjador solidari del barri i alimenta a nombroses persones en situació de vulnerabilitat.
Cultura i lleure	
<ul style="list-style-type: none"> • El Centre Cívic del Besòs i el Maresme i el Casal de Barri Besòs són els únics equipaments socioculturals al barri. • Manca d'equipaments culturals i esportius per a joves i infància. 	<ul style="list-style-type: none"> • Presència del Centre Cívic del Besòs i el Maresme, centre cultural i de lleure de referència al barri. • La Biblioteca Ramon Alòs - Moner, ubicada al centre cívic. • El Casal Infantil El Vaixell és una entitat professional per a l'oci educatiu que treballa amb infants i adolescents dels 4 als 16 anys i amb les seves famílies, també al centre cívic. • El Casal dels Infants del Besòs i la Mina té un projecte ubicat a l'IES Barri Besòs adreçat a adolescents del barri. • El Casal de Barri Besòs ofereix cursos i espais per crear xarxa i apoderament entre el veïnat.
Situació mediambiental	
<ul style="list-style-type: none"> • Escàs interès pel tema entre la població del barri en general; no és una prioritat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats que organitza la comissió veïnal per la neteja i el medi ambient "El Besòs i el Maresme, Barri Net": exposicions, vídeos divulgatius o fires per al foment de la separació de residus i la neteja al barri. • Punt verd de recollida d'objectes per la Deixalleria tots els dissabtes al matí a la Rambla Prim - Cristóbal de Moura.

Situació geogràfica	
<ul style="list-style-type: none"> • Percepció històrica de barri degradat i perifèric. Zona privilegiada urbanísticament (àmplia, sense desnivells, a prop del mar), però amb característiques en el passat de barri marginal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barri ben comunicat amb la resta del Districte, Barcelona i Sant Adrià de Besòs. • Comunicació òptima també amb la Ronda Litoral i la Gran Via que connecta amb l'autopista AP7.
Activitat econòmica tradicional	
<ul style="list-style-type: none"> • Manca d'una associació que agrupi, articuli i gestioni les demandes del col·lectiu de la zona econòmica tradicional. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hi ha una zona amb activitat econòmica tradicional, de la qual es va fer un cens visual (2016) que va permetre obtenir les dades principals de contacte i tenir un coneixement de la realitat del territori que permeti establir sinergies de col·laboració (83 empreses). Les activitats més representatives són: <ul style="list-style-type: none"> • Comercialització: 49,40% • Emmagatzematge: 2,40% • Manufactura: 9,65% • Serveis: 38,55%
Col·lectius més vulnerables	
<ul style="list-style-type: none"> • Joves amb fracàs escolar i/o abandonament prematur dels estudis. • Persones nouvingudes, en especial les que es troben en situació irregular i amb dificultats per accedir a una vivenda i a una feina digna. <ul style="list-style-type: none"> • Persones en situació de precarietat laboral (especialment dones i joves) i/o atur de llarga durada (33.2%). 	<ul style="list-style-type: none"> • Serveis que ofereixen assessorament, formació i ajuda econòmica als col·lectius amb risc d'exclusió: Serveis Socials, dispositiu de Treball als Barris (Barcelona Activa), Martinet Solidari, Punt Infojove de Sant Martí, Pla Comunitari, Educadors de carrer (programa A partir del carrer APC), XARSE.

AMENACES	OPORTUNITATS
Aspectes sociodemogràfics	
<ul style="list-style-type: none"> • Relleu poblacional, majoritàriament persones novingudes que no s'han incorporat encara a la dinàmica associativa del barri. 	<ul style="list-style-type: none"> • La diversitat cultural del barri pot suposar un element d'identitat pròpia, que pot millorar-lo i transformar-lo
Situació urbanística i estat de conservació d'habitatges i equipaments	
<ul style="list-style-type: none"> • Equipaments socioculturals que s'han quedat petits i dels que el veïnat fa temps que reivindica l'ampliació, com és el cas del Centre Cívic, el Casal de Barri Besòs i la Biblioteca Ramon d'Al·lòs Moner 	<ul style="list-style-type: none"> • La millora d'alguns espais públics degradats i en desús, projectes de remodelació d'alguns carrers, futures actuacions en la rehabilitació d'alguns habitatges o locals buits (Pla de Barris 2021-2024), podrien suposar una possibilitat de percebre en el futur el barri com un lloc més atractiu per viure-hi i/o emprendre-hi. • Els projectes d'ampliació o creació d'equipaments públics (antic cinema Pere IV, la reconversió integral de l'Eix Pere IV) i el projecte de rehabilitació, quasi finalitzat, dels equipaments del Menjador Social Gregal (Pla de Barris 2016-2020) també tenen un fort potencial en aquest sentit
Aspectes formatius	
<ul style="list-style-type: none"> • Desajust entre els requeriments del mercat laboral actual i les competències del veïnat del barri. 	<ul style="list-style-type: none"> • Projecte vinculat al Menjador Social Gregal de formació en hostaleria (Pla de Barris 2021/24). • Futur projecte de formació en competències digitals al barri del Besòs i el Maresme a càrrec de Barcelona Activa. • Proximitat del Campus Universitari Diagonal Besòs, amb oferta d'estudis relacionats amb les enginyeries
Aspectes socioeconòmics	
<ul style="list-style-type: none"> • Alguns problemes de convivència en habitatges sobreocupats i en mal estat. • Queixes veïnals per soroll i incivisme a la zona del Fòrum quan hi ha qualsevol esdeveniment amb alta concentració de persones. 	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats interculturals i de mediació per a un millor coneixement mutu entre les diferents cultures del barri. • Es cerca millorar la convivència i augmentar la participació dels veïns i veïnes a les entitats i apoderar les dones (Pla de Barris 2021-2024, Pla de Desenvolupament Comunitari)

Comerç

- Presència al barri d'un mercat ambulant de venda il·legal de productes.
- La proximitat del centre comercial de Diagonal Mar (al barri Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou, tocant amb el Besòs i el Maresme) és vist com una competència pel comerç de proximitat. El mateix passa amb el Mercadona al barri.
- Dificultat per trobar la manera de fer atractiu el comerç a la gent del barri que compra en grans superfícies i a la gent que estudia i treballa a la zona del Fòrum.
- Sector que pot ser motor de desenvolupament en el futur del barri, treballant de manera conjunta les associacions de comerciants, Comerç del Districte i Barcelona Activa.
- Millora del comerç de proximitat amb un bon assessorament tècnic i amb projectes de dinamització comercial de Barcelona Activa i Comerç del Districte de Sant Martí.
- Promoció de noves activitats al barri on col·labori el comerç.
- Fase 3 de rehabilitació del Mercat del Besòs (Pla de Barris 2021-2024).
- El Parc del Fòrum, el Centre de Convencions Internacional de Barcelona i l'edifici Fòrum que acull el Museu Blau (museu Nacional de Ciències Naturals), podrien percebre's com a equipaments que en les seves activitats generin riquesa i comerç al barri.
- El Campus Diagonal Besòs, amb 3.500 estudiants i 500 persones entre el cos docent i administratiu, pròxim al barri, podrien ésser considerats com a potencial clientela del comerç del barri.
- El Rec, una moneda ciutadana complementària que es va utilitzar en el marc del projecte B-Mincome, i una segona fase actualment executant-se amb la campanya "Li Toca al Barri", pot suposar una eina molt potent per al reforç i el foment del comerç de proximitat a tot l'Eix Besòs.
- Noves mesures de l'Ajuntament de Barcelona i de Barcelona Activa per al reforç del comerç de proximitat: digitalització, ajuts i subvencions a persones autònomes, assessorament jurídic, formació, programa d'assessorament professional personalitzat per a la reactivació dels negocis Comerç a Punt, estratègia per a la dinamització de locals buits en planta baixa Amunt Persianes.

Situació econòmica i ocupació

• Conseqüències econòmiques i socials de la pandèmia causada per la covid-19.• Entorn VUCA en el mercat laboral i l'economia, que incrementa la demanda de noves competències i exigeix d'una constant adaptació per fer-hi front.• Precarietat i excés de temporalitat en la contractació.• Economia poc diversificada	• El PDE del Districte de Sant Martí considera com a sectors estratègics i més resilients els següents: • Serveis d'atenció a les persones• Serveis de cura• Alimentació saludable i de proximitat• Serveis vinculats a l'activitat turística• Innovació social digital• Models d'economia col·laborativa del comú• Economia verda• Oferta hotelera del Front Marítim. Es treballa amb l'Associació Barcelona Forum District per a la gestió d'ofertes laborals en la zona del Fòrum de Barcelona. Aquesta associació treballa per a la inserció laboral de persones en risc d'exclusió social i que incorpora elements de la RSC entre els seus associats.• El projecte de rehabilitació i millora integral dels equipaments del Menjador Social Gregal (Pla de Barris 2016-2020), junt amb un reforç i professionalització dels seus recursos humans, podrien incrementar les possibilitats de generar ocupació en un futur no llunyà.• La Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible de Barcelona el 2021 pot suposar una empenta a iniciatives socioeconòmiques en aquest àmbit

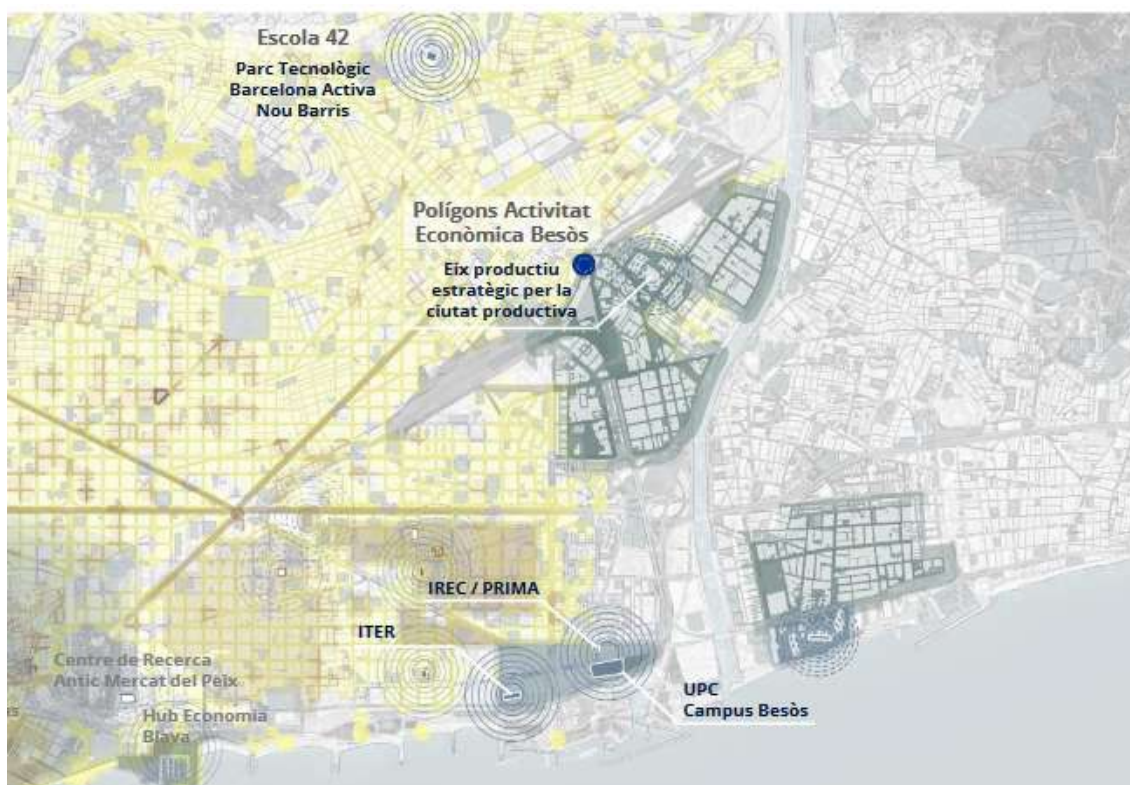
EL PLA DE DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC (PDE)

Context, i resum de les línies estratègiques

Arran de la crisi econòmica provocada per la pandèmia, l'Ajuntament de Barcelona ha definit i està executant una estratègia transversal de recuperació econòmica per fer front a la situació econòmica post-pandèmia que involucra al conjunt de l'organització municipal.

S'han posat en marxa diverses mesures de reactivació econòmica per tal de mantenir el teixit empresarial de la ciutat; fomentar l'ocupació amb mesures específiques encaminades a protegir l'ocupació i el treball com a valors essencials; fomentar de manera prioritària el consum local per a la reactivació econòmica; i en definitiva, impulsar canvis de model per fer de Barcelona una ciutat més resilient, fent d'aquesta situació una oportunitat per avançar cap a un model amb més cura ambiental i de la salut.

Totes aquestes són mesures emmarcades en l'horitzó transformador de la nova agenda econòmica per a Barcelona —Barcelona Green Deal: agenda urbana i econòmica per fer, entre el 2020 i el 2030, una ciutat més competitiva, sostenible i equitativa. El full de ruta consta de 38 mesures, entre les que es troba la zona on es creua el riu Besos i la ronda que es convertirà en un espai estratègic en els propers anys per incloure activitat d'economia verda com energies renovables, logística de proximitat o indústria 4.0 entre d'altres.

La vocació del Pla de Desenvolupament Econòmic (PDE) 2021–2023 és esdevenir, com el PDE predecessor, un marc que integri el conjunt d'accions de desenvolupament econòmic impulsades per l'Ajuntament i els actors del territori, amb la finalitat de contribuir a resoldre els reptes que té al davant el Districte i reduir les desigualtats socioeconòmiques entre els seus barris.

Cal tenir present també, en aquest període, el programa extraordinari de Pla de Barris, que té com a objectiu final revertir les desigualtats entre els barris de la ciutat, essent un dels seus àmbits d'intervenció el vinculat a l'impuls econòmic, l'ocupació i l'economia social. Aquest programa integral, que es va iniciar en dos barris del Districte l'any 2016, el Besòs i el Maresme i la Verneda i la Pau, en el període 2021–2024 tornarà a tenir un pla específic per al Besòs i el Maresme. Aquestes intervencions estaran integrades en aquest PDE en la línia estratègica corresponent als barris de la Franja Besòs.

Així doncs, en el període 2021–2023 se centraran els esforços a generar reactivació econòmica al Districte de Sant Martí a partir d'una planificació que consta de vuit línies estratègiques i 18 objectius, que al seu torn es desglossen en accions concretes amb impacte en el territori. Unes accions que s'aniran actualitzant al llarg dels tres anys a partir de les iniciatives que, de ben segur, sorgiran tant des de l'Ajuntament com des dels actors del Districte davant l'evolució del context econòmic.

Aquest Pla s'ha elaborat de forma conjunta entre el Districte de Sant Martí, Barcelona Activa i el programa municipal de Pla de Barris.

Línies estratègiques i objectius específics

En aquest apartat s'exposen les vuit línies estratègiques sobre les quals actuarà el Pla de Desenvolupament Econòmic del districte de Sant Martí 2021–2023, donant cabuda tant a diferents projectes i accions que o bé s'estan projectant o bé estan en un estadi d'implementació inicial en el moment d'aprovació del Pla, o bé ja estan implementats, però se'ls hi vol donar una nova mirada o ampliació, sense que això impliqui que no es puguin incorporar nous projectes/accions que puguin sorgir en aquest període de vigència del Pla i que responguin a les línies estratègiques plantejades.

En aquest sentit, cal tenir present que la situació actual i les incerteses futures exigiran la creació de respostes a mida de les circumstàncies.

Les línies estratègiques del Pla es concreten en 18 objectius, l'assoliment dels quals serà avaluat a través dels indicadors vinculats a aquests objectius.

En aquest resum només es mencionen els objectius que tenen a veure o es poden vincular amb el Besòs i el Maresme.

Línies estratègiques	Objectius
LE1. Sant Martí, reactivació econòmica des del territori	Objectiu 1. Promocionar iniciatives econòmiques al Districte.
	Objectiu 2. Dinamitzar i enfortir el teixit empresarial dels polígons industrials del Districte.
LE2. Sant Martí aposta pel treball de qualitat per sortir de la crisi	Objectiu 3. Incrementar l'ocupabilitat dels veïns i de les veïnes del territori.
	Objectiu 4. Donar suport al treball de qualitat.
	Objectiu 5. Fomentar l'ocupabilitat de joves de Sant Martí mitjançant accions d'orientació, formació i suport a la inserció laboral.
LE3. Sant Martí promou els barris de la Franja Besòs	Objectiu 6. Potenciar l'ús dels recursos i serveis d'inserció sociolaboral existents al Besòs i el Maresme i a la Verneda i la Pau per part de les veïnes i els veïns d'aquests barris.
	Objectiu 7. Facilitar l'accés a tots els recursos i serveis socioeconòmics disponibles als veïns i les veïnes dels barris de Pla de Barris.
LE4. Sant Martí reactiva el seu comerç	Objectiu 8. Desplegar les accions del Pla de Comerç del Districte.
	Objectiu 9. Foment del teixit comercial del Besòs i el Maresme, en el marc de Pla de Barris.
LE5. Sant Martí finança projectes que dinamitzen l'economia del Districte	Objectiu 10. Finançar projectes que promouen l'economia dels barris.
	Objectiu 11. Detectar i acompanyar noves iniciatives que impulsin l'economia del Districte.
LE6. Sant Martí enforteix l'Economia Social i Solidària	Objectiu 12. Suport a la creació i consolidació d'iniciatives socioempresarials viables i alineades amb l'interès públic.
	Objectiu 13. Suport a projectes singulars de l'Economia Social i Solidària al Districte.
	Objectiu 14. Consolidar els projectes comunitaris del territori vinculats als valors de l'Economia Social i Solidària del Districte.
LE7. Sant Martí connecta la promoció de les indústries creatives amb l'economia del visitant	Objectiu 15. Potenciar projectes singulars d'indústries creatives vinculades al territori.
	Objectiu 16. Donar suport a iniciatives de l'economia del visitant en l'àmbit de la cultura i l'oci.
LE8. Sant Martí, promoció del Districte en clau tecnològica i d'innovació	Objectiu 17. Suport a les iniciatives empresarials tecnològiques i/o innovadores.
	Objectiu 18. Foment de la formació digital.

Línia estratègica 1. Reactivació econòmica des del territori

Fomentar l'economia de proximitat és clau a l'hora de plantejar el desenvolupament socioeconòmic d'un territori i encara pren més rellevància quan el que cal és abordar una reactivació econòmica en una situació tan abrupta i incerta com l'actual. Des d'aquesta òptica, cal donar suport a les activitats econòmiques que estan arrelades al territori i, per tant, coneixen les seves necessitats i realitats; a les quals impliquen una economia diversa i que tenen capacitat per adaptar-se, prioritzant aquelles iniciatives que contribueixen a reduir la fractura de desigualtats socioeconòmiques entre territoris, i les que són complementàries al conjunt de polítiques públiques de promoció econòmica.

Objectiu 1 – Promociona iniciatives econòmiques al Districte

Aquest objectiu fa referència a impulsar, mitjançant les eines corresponents, iniciatives del districte de Sant Martí que ja existeixen o que es valora com a necessari que existeixin. Aquestes iniciatives que poden reactivar econòmicament el Districte en clau de proximitat, ja sigui perquè responen a necessitats del territori, perquè aprofiten els seus actius o perquè neixen del lideratge de persones o actors econòmics implicats en el desenvolupament del territori.

Objectiu 2 – Dinamitzar i enfortir el teixit empresarial pels polígons industrials

La construcció d'ecosistemes econòmics resilents requereix que hi hagi pluralitat i diversitat d'actors i iniciatives. Com més divers és un entorn, més capacitat té de sostenir-se per ell mateix i d'oferir respostes en períodes de dificultat.

Projecte Amunt persianes

Una de les preocupacions a nivell municipal ha estat el nombre de locals buits existents en alguns barris i zones de cada districte. Una part està en venda o lloguer, però també una part important no està disponible comercialment, ja sigui perquè tenen altres usos, com el de magatzem, o bé perquè s'estan reconvertint en habitatges o per altres motius desconeguts. El cert és que les persianes baixades no tenen només un impacte estrictament econòmic i ocupacional, sinó que també influeixen en la percepció d'inseguretat i en l'ús adequat de l'espai públic i relacional dels barris. Aquesta situació s'ha accentuat en el conjunt de Barcelona, tot i que Sant Martí és, conjuntament amb Ciutat Vella i l'Eixample, un dels districtes més afectats.

En aquest nou període, pel que fa a la situació de locals en planta baixa (LPB) que es troben buits i sense activitat al Districte, es desplegaran diferents mesures d'abordatge d'aquesta problemàtica i que formen part d'una nova estratègia de ciutat per dinamitzar establiments en planta carrer, que rep el nom d'Amunt Persianes, i que s'ha materialitzat en una Mesura de govern:

- S'incrementaran les subvencions per a activitat econòmica LPB buits: el 2021 augmentarà el finançament existent a fons perdut per a persones, empreses o entitats que vulguin instal·lar una activitat econòmica en un LPB de qualsevol punt de la ciutat (de 360 mil a 600 mil euros a escala ciutat) a través de la convocatòria de subvencions Impulsem el que fas. S'espera activar un total de 170 locals en planta baixa a tota la ciutat durant el període d'execució de l'estratègia (2021–2023).

- Es realitzarà una acció de compra pública de locals (Baixos de Protecció Oficial): el 2021, l'Ajuntament adquirirà en propietat LPB buits per valor de 16 milions d'euros al conjunt de la ciutat. Un cop adquirits, a partir de 2022 aquests locals es posaran a disposició de projectes econòmics de persones, empreses o entitats a través d'un procés de concurrència. S'espera activar entre 30 i 60 locals en planta baixa a tota la ciutat durant el període d'execució de l'estratègia (2021–2023).
- Es crearà durant el 2021 l'Observatori de locals en planta baixa, que té per objectiu la producció de dades i, en general, la creació de coneixement al voltant dels locals en planta baixa la ciutat de Barcelona. El coneixement generat a partir d'aquesta mesura permetrà millorar la qualitat i l'impacte de la política municipal de locals en planta baixa, a més de ser una font d'informació rellevant i útil per a iniciatives econòmiques que vulguin establir-se a algun local de la ciutat.
- Es crearà una nova borsa de lloguer de LPB el 2022, que tindrà com a objectiu mobilitzar LPB buits a tota la ciutat i oferir-los per sota del seu preu de mercat. Aquesta borsa oferirà incentius a propietaris/àries que cedeixin el seu local a la borsa (assegurança enfront de l'impagament durant dos anys). Un cop cedits, els locals es posaran a disposició d'iniciatives econòmiques a través d'un procés de concurrència. S'espera activar entre 100 i 200 locals en planta baixa a tota la ciutat durant el període d'execució de l'estratègia (2021–2023).
- S'explorarà la possibilitat d'oferir, a partir de 2022, nous ajuts directes a compradors/ores o arrendataris/àries que tanquin operacions d'ocupació d'un LPB buit (compravenda o lloguer). Aquestes ajudes, en aquest moment en fase d'estudi, serviran per oferir un incentiu ràpid a qualsevol persona física o jurídica que passi a ocupar un local inactiu a qualsevol punt de la ciutat.

Oficina 22@

La Mesura de govern "Impulsem el 22@", presentada el juliol de 2020, preveia la implantació d'una oficina tècnica de gestió pública que centralitzés tota la informació urbanística, econòmica i sociocultural, amb l'objectiu que esdevingui un punt d'informació especialitzat dels àmbits 22@.

La implementació de l'Oficina 22@ va anar associada al desplegament d'una carta de serveis específica que abasta les tasques següents:

- La Finestreta única empresarial 22@ es va posar en marxa el 14 de desembre de 2020 i està ubicada a l'Oficina d'Atenció a les Empreses de Barcelona Activa. Està adreçada a empreses, persones emprenedores, inversores o professionals (de l'enginyeria, l'arquitectura, etc.) interessades a desenvolupar una activitat empresarial al Districte.
- La finestreta cobreix les funcions d'informació, assessorament i tramitació sobre temes vinculats a l'inici d'una activitat: tipologia d'activitat econòmica permesa al Districte, pla d'usos, comunicats d'inici, transmissió de llicències, etc.
- Projectes 22@ d'iniciativa municipal: coordinació tècnica de determinats projectes estratègics en el marc del desenvolupament del projecte 22@ que esdevinguin d'iniciativa pública, des de la doble perspectiva de l'urbanisme i la promoció

econòmica, seguint el Pacte pel 22@ (Eix Pere IV, Eix Cristóbal de Moura, entre d'altres).

- Promoció internacional i captació d'inversions: captar i impulsar les iniciatives de promoció del 22@ en diferents entorns nacionals i internacionals, amb la finalitat d'atraure inversió privada per desenvolupar l'àmbit amb iniciatives que estiguin alineades amb el projecte de ciutat impulsat per l'Ajuntament.
- Comunicació, coneixement i difusió del 22@: centralitzar la generació de dades i el coneixement al voltant del projecte 22@, així com la seva difusió, tant a escala interna com externa. Centralitzarà l'atenció als diferents perfils, nacionals i internacionals, que sol·liciten informació, visites o d'altres aspectes vinculats a la difusió del projecte 22@.

Impulsem Sant Martí: comunitat de desenvolupament local

En relació amb la convocatòria de subvencions Impulsem el que fas, 70 projectes d'impuls socioeconòmic han rebut finançament en les quatre primeres edicions, que han impactat, de forma total o parcial, al Districte, essent el segon districte en nombre de projectes finançats. A més del gruix quantitatiu, és important també destacar el gruix qualitatiu quant a diversitat de projectes finançats: s'han finançat projectes de totes les modalitats (amb un pes molt rellevant dels lligats al foment de l'ocupació de qualitat), per la qual cosa hi ha una varietat d'accions i mirades que representen una oportunitat per a la generació de sinergies i col·laboracions entre el teixit d'entitats, en particular, de cara a la formulació de nous projectes socioeconòmics.

És amb aquesta intenció que a finals de 2019 va tenir lloc la primera trobada d'Impulsem Sant Martí, amb les entitats que han rebut suport en el marc de les dues primeres edicions d'Impulsem el que fas. La sessió va incloure diverses dinàmiques de treball, que van permetre que les entitats es poguessin conèixer millor i explorar possibilitats de col·laboració. La següent trobada, prevista pel març de 2020, no es va poder celebrar, però un cop la crisi sanitària acabi, la intenció és reprendre les trobades presencials d'Impulsem Sant Martí, amb l'objectiu de facilitar l'enfortiment d'una comunitat de desenvolupament local al Districte.

Línia estratègica 2. Aposta pel treball de qualitat per sortir de la crisi

Un dels efectes més rellevants de l'impacte de la pandèmia en clau socioeconòmica és l'increment de l'atur. Les 14.754 persones registrades com a desocupades a Sant Martí el març de 2021 representen el 15,3% d'aquest col·lectiu a Barcelona. A causa de la crisi econòmica derivada de la covid-19, l'atur registrat al Districte ha augmentat en 2.608 persones —un 21,5%— respecte al mateix mes de 2020, fet que suposa una variació interanual inferior a la mitjana de la ciutat (+26,5%).

El 53,1% de la població en atur al Districte són dones —dada que se situa entorn de la mitjana de Barcelona— i un 24,4% és de nacionalitat estrangera, un percentatge lleugerament inferior al de la ciutat (26,2%). D'altra banda, més de la meitat de les persones a l'atur són majors de 45 anys (51,0%) i el 52,7% fa més d'un any que està en aquesta situació.

Entre els deu barris del Districte, quatre es troben per sota de la mitjana de Barcelona (52,8%) amb relació al pes de les dones dins l'atur registrat: el Poblenou, el Besòs i el Maresme, Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou i la Vila Olímpica del Poblenou —tots amb percentatges propers al 52%—. D'altra banda, la Verneda i la Pau i Sant Martí de Provençals són els barris de Sant Martí amb una major incidència de l'atur femení, amb un 54,6% del total.

Quant a la durada de l'atur, a tots els barris hi ha una incidència de la llarga durada superior a la mitjana de Barcelona (49,4%), amb dades que oscil·len entre el 50,2% del Camp de l'Arpa del Clot i el 54,1% dels barris de la Verneda i la Pau i Sant Martí de Provençals.

El pes de l'atur registrat sobre la població en edat de treballar del Districte és del 9,3% el març del 2021, una xifra 0,5 punts superior a la mitjana barcelonina, que converteix Sant Martí en el quart districte amb major incidència de l'atur a la ciutat. Per barris, el Besòs i el Maresme presenta la ràtio d'atur més gran sobre la població adulta del Districte (11,5%), mentre que la resta assoleix valors compresos entre el 7,3% del Parc i la Llacuna del Poblenou i el 10,9% de la Verneda i la Pau. A tots els barris, el pes de l'atur femení respecte de les persones en edat de treballar és superior al del masculí.

Cal tenir present que hi ha un nombre important de persones treballadores que estan en situació d'ERTO, que poden arribar a convertir-se en persones en situació d'atur.

Cal contextualitzar aquesta línia en diferents referents: el PAM 2020–2023, concretament en l'eix 1, Recuperem l'economia fent-la més forta, més resilient i més diversificada, que inclou l'ocupació de qualitat i la nova agenda econòmica, així com en els ODS 5, Igualtat de gènere, ODS 8, Treball digne i creixement econòmic, i ODS 10, Reducció de les desigualtats.

Totes aquestes referències que es veuen reflectides en l'Acord per a l'Ocupació de Qualitat a Barcelona i el Pla d'Impuls per a l'Ocupació, que impulsa Barcelona Activa davant l'impacte de la covid-19 i que contempla set línies de mesures que han de guiar tota actuació municipal en aquest sentit.

El 2019 (hem de tenir en compte la singularitat de 2020), amb els programes i serveis ocupacionals de Barcelona Activa es va arribar a una cobertura de la taxa d'atur del 23,9% i es fa necessari ja no només mantenir sinó incrementar aquesta cobertura i adaptar aquests recursos a les necessitats i realitats actuals.

Objectiu 3 – Incrementar l'ocupabilitat dels veïns i de les veïnes del territori

Aquest objectiu té en si mateix una doble dimensió. D'una banda, incrementar l'ocupabilitat, que vol dir augmentar la possibilitat d'incorporació al mercat del treball oferint a les persones coneixements del seu propi context laboral i millorant-ne les competències professionals. I per altra banda, arribar també a aquell veïnat que no està vinculat als serveis ocupacionals públics, alhora que ser un recurs complementari als del teixit social i comunitari de Sant Martí. Aquest enfocament és cabdal per a aquells col·lectius que poden tenir més dificultats per accedir a serveis i recursos fora

del seu entorn més proper i oferir-los accions, serveis i programes que s'adaptin a les seves necessitats i expectatives.

Perquè això sigui possible, cal que la ciutadania ho percebi com un recurs proper tant pel que fa a la distància física persona-recurs, a la forma que en què es treballa potenciar la seva ocupabilitat, i també en la comunicació dels mateixos recursos existents perquè siguin comprensibles.

Posada en marxa d'un model integral de recursos ocupacionals

Aquest nou Pla planteja anar un pas més enllà i posar en marxa un model integral de recursos ocupacionals a Sant Martí, que es traduiria en el concepte de finestra única d'ocupació de Sant Martí, mitjançant el qual la persona en situació d'atur o que vol millorar la seva ocupabilitat podrà disposar d'una atenció i acompanyament a la inserció destinada a les persones residents del barri on viu. Aquest model integra el Porta22, que és el centre de referència per a l'orientació professional i la recerca de feina a la ciutat.

Es troba ubicat al Districte i es complementa amb el dispositiu de Treball als barris del Besòs i el Maresme i amb el servei d'orientació de la Verneda i la Pau, endegat en el marc del Pla de Barris, dins aquesta estratègia de capil·laritat dels serveis d'ocupació per aproximar-nos als barris i col·lectius on trobem les persones amb més dificultats per accedir al mercat de treball.

Per tant, aquest nou model implica que la persona serà atesa pel recurs més proper al seu barri i que serà aquest recurs qui l'acompanyarà pels diferents programes i serveis que el model integral ofereix. Així mateix, per facilitar l'accessibilitat al nou servei integral d'ocupació s'està treballant el desplegament d'una nova cartera de serveis digitals d'acord amb les necessitats i disponibilitat de la persona usuària.

Cal destacar, també, que en aquest model continuarà treballant amb la resta de recursos ocupacionals del teixit social i comunitari, amb la visió d'oferir al territori un mapa conjunt d'increment de l'ocupabilitat i d'acompanyament a la inserció.

En aquesta línia, el passat mandat es va crear el Mapa de Formació i Recursos Ocupacionals, una eina col·laborativa on les entitats i organitzacions poden visibilitzar els seus recursos per a la formació i la recerca de feina a Sant Martí i a la resta de districtes de la ciutat. Es continuarà treballant per a la seva actualització, ja que el Mapa suposa disposar d'una eina fonamental per tal que els recursos públics puguin fer les pertinents derivacions a recursos formatius i ocupacionals en clau territorial i coordinar-ne les derivacions, fet també essencial des del seu vessant més estratègic, ja que pot permetre analitzar els recursos disponibles enfront de les necessitats i demandes de les persones.

Reforç del servei d'informació i assessorament ocupacional

Per fer front a l'actual situació socioeconòmica i al creixement de l'atur a la ciutat es reforçaran durant el 2021, amb la incorporació de dos nous punts. Per una banda, el punt d'informació, que ofereix atenció personalitzada per resoldre els dubtes de la ciutadania en matèria ocupacional, alhora que deriva a recursos interns i externs en funció de les necessitats i demandes de la persona usuària. Per altra banda, el punt d'assessorament, que ofereix orientació, assessorament i acompanyament, així com

reorientació professional, formació i autoocupació d'acord amb un model d'ocupabilitat per competències. Els dos punts estan ubicats al Porta22, centre de referència per a l'orientació professional i la recerca de feina, ubicat al districte de Sant Martí.

També cal destacar la integració d'un nou servei de suport per a l'atenció al malestar psicològic, que realitzarà atencions adreçades a donar suport emocional i contribuir a generar eines i estratègies psicoemocionals en les persones, per confrontar les situacions que estan generant malestar psicològic i que afecten la plena participació i aprofitament dels recursos ocupacionals.

Accions de comunicació territorialitzades dels recursos ocupacionals

Complementari al projecte anterior, es planteja el desenvolupament d'accions de comunicació territorialitzada a determinats barris (aquells on hi ha una participació en recursos ocupacionals de Barcelona Activa més baixa respecte al seu pes poblacional i/ o nivell d'atur) de programes i serveis ocupacionals, en diversos formats (digital, cartelleria, díptics, anuncis en mitjans del territori...) que vol incidir en tres aspectes:

1. Que el/la resident tingui coneixement del ventall de recursos que té a prop seu que li poden donar suport en la seva recerca de feina.
2. Que conegui també el conjunt de recursos a escala de ciutat.
3. Que la comunicació es faci mitjançant un llenguatge planer i directe, lluny del llenguatge tècnic i especialitzat que no ajuda al coneixement i, fins i tot, de vegades pot crear barreres per accedir-hi.

Mantenir el pes dels Programes Integrals amb Contractació (PIC)

El Districte de Sant Martí ha gestionat tradicionalment una quantitat molt important de Programes Integrals amb Contractació de la ciutat, amb una mitjana del 8,18% del total en el període 2015–2021.

Districte de Sant Martí — Gestió de places						
Anualitat	Programes Integrals amb Contractació (PIC) 2015–2021					
	Taxa d'atur ⁽¹⁾	Total places PIC	Total places PIC sol·licitades	Total places PIC gestionades	% respecte total places aprovades vs sol·licitades	% Sant Martí respecte total places gestionades
2021	9,3% ⁽²⁾	679	68	57	83,82%	8,39%
2020	8,50%	796	80	54	67,50%	6,78%
2019	6,90%	792	120	99	82,50%	12,50%
2018	7,00%	955	93	88	94,62%	9,21%
2017	7,60%	952	85	77	90,59%	8,09%
2016	8,20%	1.794	91	88	96,70%	4,91%
2015	8,30%	508	69	67	97,10%	13,19%
Totals	7,92%	6.476	606	530	87,46%	8,18%

⁽¹⁾ Dades confeccionades pel Gabinet Tècnic de Programació, Oficina Municipal de Dades, Ajuntament de Barcelona.

⁽²⁾ Dada estimada a març de 2021.

Cal incloure també, en aquests indicadors de 2021, 18 places de PIC, que dins els projectes de reactivació de ciutat de la gerència territorial han estat vinculats al

Districte i, per tant, el sumatori total de PIC treballant al Districte durant el 2021 seria de 75.

En aquest nou Pla es vol continuar mantenint el pes percentual dels Programes Integrals amb Contractació al Districte. Els PIC i les mesures d'experienciació laboral en general són una política activa d'ocupació amb un doble vessant: la individual, vinculada a la millora de l'ocupabilitat de la persona que hi participa; i la comunitària, pel que fa al desenvolupament de tasques i serveis d'interès per a la comunitat. En aquest sentit, des del Districte de Sant Martí s'aposta per l'impuls de noves actuacions d'experienciació laboral que donin resposta a necessitats identificades en el territori i connectades amb els sectors econòmics generadors d'ocupació.

Aquest any 2021, i conscients de les noves necessitats generades en el context actual, des del Districte s'ha posat l'accent en el disseny de projectes sectorials i estratègics amb dimensió comunitària, que facilitin la reactivació de la vida social dels veïns i de les veïnes als barris. Així, tot i mantenir la contractació dels equips que formen part de les brigades de neteja de la via pública, les brigades de pintura per a espais i equipaments comunitaris, agents cívics a l'espai públic i tècnics/tècniques de suport per a la dinamització i serveis a la comunitat, enguany s'han incorporat dos nous projectes: el projecte "TIC", amb la contractació de 12 persones com a tècniques auxiliars especialitzades en Tecnologies de la Informació i Comunicació, que es destinaran a diferents equipaments amb l'objectiu de reduir la bretxa digital en la població; i el projecte "Reactivació de ciutat", amb contractació de 16 persones per donar suport en el compliment de les mesures de seguretat i prevenció del contagi de la covid-19 en els equipaments municipals i d'altres instal·lacions del Districte. S'han incorporat, també, les 30 places PIC sol·licitades el 2020 —la contractació de les quals es va veure endarrerida a causa de la situació sanitària generada per la pandèmia— que suposen la gestió de 99 places durant aquest any.

Per tal de millorar el desenvolupament de les tasques i gestió de les places PIC sol·licitades, s'ha impulsat la millora de l'espai de referència per a les brigades de pintura i neteja i s'està treballant en el disseny d'un nou espai de treball que es destinarà, específicament, a la resta de places gestionades.

Els PIC ofereixen a les persones en situació d'atur registrat: formació i capacitació en les competències valorades pel mercat de treball; contractació laboral durant sis, nou o dotze mesos; i acompanyament tècnic en el procés de recerca de feina un cop finalitzada la contractació, per continuar el seu itinerari professional.

Barcelona Forum District

Associació sense afany de lucre nascuda el 2011, que reuneix les empreses, institucions i entitats situades a la zona del Fòrum, al barri de Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou, que tenen la voluntat de treballar conjuntament en l'àmbit de la responsabilitat social, el compromís mediambiental i el desenvolupament cultural. Dins aquest àmbit, destaquem un projecte singular ocupacional que aquesta associació du a terme al districte de Sant Martí:

- La inserció laboral de persones en risc d'exclusió social a través del treball en xarxa amb les entitats sociolaborals del territori.

- La diversificació curricular per a alumnes d'ESO.

En aquest sentit, se seguirà donant suport a la tasca que du a terme l'entitat en l'àmbit de la inserció laboral, que des del seu inici d'activitat ha generat oportunitats d'ocupació a 609 persones, a través del treball en xarxa amb el teixit associatiu del territori. Una mostra d'això és el fet que el programa Làbora, de l'Ajuntament de Barcelona, ha reconegut a l'entitat com a Organització Responsable i li ha atorgat el segell que l'acredita com a entitat col·laboradora.

Difusió de les línies d'ajuts a la contractació entre els actors econòmics del territori

Si bé els programes integrals de formació i contractació laboral són impulsats pel sector públic, també es vol potenciar aquesta contractació des del sector privat. Per aquest motiu, es creen línies d'ajut a la contractació de persones en situació d'atur i residents a Barcelona, com és el cas del Crea Feina Barcelona, que ha estat vigent fins al febrer de 2021 i, a partir de l'abril del 2021, s'ha posat en marxa el programa Crea Feina Plus, en continuïtat amb l'anterior. Les ajudes Crea Feina Plus tenen l'objectiu d'incentivar la contractació de fins a 500 persones de la ciutat en situació d'atur, oferint ajudes d'entre 5.000 i 6.000 euros a les empreses per cada nou contracte laboral a jornada completa i d'un mínim de sis mesos. Quan aquest recurs està disponible, es fa una àmplia difusió d'aquestes línies d'ajuts a la contractació entre els actors econòmics del territori.

Dinamització de la Taula d'Ocupació de Sant Martí

Sant Martí és un districte que compta amb una nombrosa xarxa d'entitats, projectes i iniciatives que cerquen la millora de l'ocupabilitat de les persones, i prova d'això és la quantitat i diversitat de projectes que s'han finançat en la modalitat d'ocupació de qualitat en la convocatòria Impulsem el que fas (set projectes en l'edició 2020). Aquesta acció es fonamenta en una de les mesures de l'anterior Pla de Desenvolupament Econòmic de Sant Martí, que va ser la dinamització de la Taula d'Ocupació de Sant Martí, constituïda el març de 2017 com a espai operatiu de governança en l'àmbit de l'ocupació.

Es vol convocar la Taula, composta per agents territorials lligats a l'àmbit de l'ocupació, de forma semestral, tot mantenint l'objectiu que es consolidi com l'espai d'intercanvi i coordinació de projectes ocupacionals, i amb la intenció d'obrir l'espai als agents empresarials del territori. Una de les línies de treball és l'abordatge de temes específics, que pugui servir, per exemple, per ordenar la informació sobre els recursos existents i aquells que manquen.

Objectiu 4 – Donar suport al treball de qualitat

Les successives crisis econòmiques han anat comportant, a més de la reducció dels llocs de treball, una palpable precarització del mercat laboral que s'ha instal·lat inclús en període de major bonança econòmica. Aquesta situació es veu reflectida en l'alta temporalitat dels contractes, la menor durada de la contractació i la tendència a la reducció dels nivells salarials. En el cas de les dones, a més, cal afegir-hi la situació de discriminació retributiva que pateixen en relació amb les mateixes feines realitzades per homes. La situació actual provocada per la covid-19 i la incertesa que l'envolta

requereix continuar treballant per la qualitat d'ocupació, perquè aconseguir una feina no significa necessàriament sortir d'una situació de vulnerabilitat social.

Accions del Punt de Defensa dels Drets Laborals

En el marc de la implementació de l'Estratègia de Proximitat de Barcelona Activa, els darrers anys s'han posat en marxa els Punts de Defensa dels Drets Laborals. Aquest servei té com a objectiu informar, assessorar i sensibilitzar en matèria de drets laborals en general i, en concret, en situacions de precarietat i vulnerabilitat laboral que poden patir. Actualment, la xarxa de Punts de Defensa dels Drets Laborals està formada pels de Nou Barris, el de Ciutat Vella i el de Sants–Montjuïc. Amb l'arribada de la covid-19, més del 75% de les activitats d'aquesta xarxa, tan individuals com en grup, s'han realitzat per via telemàtica mantenint, però, les opcions presencials quan no ha estat possible.

En el context actual, a banda de donar resposta a totes les peticions de servei de Sant Martí, el Punt de Defensa dels Drets Laborals durà a terme accions a mida dirigides als col·lectius més castigats per la crisi socio sanitària o als que treballen en sectors en fase de creixement, però en situació de precarització.

Objectiu 5 – Fomentar l'ocupabilitat de joves de Sant Martí mitjançant accions d'orientació, formació i suport a la inserció laboral

La distribució territorial del nivell d'estudis mostra un contrast entre els districtes amb més i menys renda tributària. En aquest sentit, hi ha una correlació directa entre el nivell formatiu i el nivell de renda, que es veu reflectida en la distribució territorial. D'aquesta manera, el districte de Sant Martí, amb una renda tributària mitjana per habitant de 14.751 €/any, que el situa com el cinquè districte amb una major renda per càpita de Barcelona (amb un 90% de la mitjana de la ciutat), si s'analitza per barris, aquesta renda pot arribar a ser de 6.636 €/any en unitats censals del Besòs i el Maresme o de 23.785 €/any en unitats censals de Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou.

I si relacionem aquestes dades amb els nivells formatius, observem que en el barri del Besòs i el Maresme el nivell d'estudis obligatoris és del 61,7%, i a Diagonal Mar i el Front Marítim del 29,9%. I quan parlem d'estudis universitaris i cicles formatius de grau superior, en el primer barri és el 12,4% enfront del 41,5% del segon. Per tant, no és agosarat afirmar que reduir les diferències en el nivell formatiu de veïns i veïnes és reduir, també, els desequilibris territorials de la ciutat.

Pla de Foment de l'Ocupació Juvenil 2020–2023

Des de la irrupció de la covid-19, s'ha observat un impacte més intens dels ERTOS, l'atur i la precarietat laboral en la població jove. El 2020, l'atur juvenil de la ciutat es va incrementar en un 53,8%. Per fer front a aquesta realitat, el Pla de Foment de l'Ocupació Juvenil 2020–2023 inclou un paquet de mesures adreçades a millorar la qualificació professional i la inserció del jovent.

Al districte de Sant Martí, l'equipament Porta22 aglutina una bona part d'aquestes actuacions:

- El programa Referents d'Ocupació Juvenil (ROJ), amb atenció personalitzada i seguiment tutoritzat per al jovent que així ho requereixi, s'adreça especialment als

i a les joves amb una baixa qualificació o en una situació d'alta vulnerabilitat. Aquest programa, subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), treballa en xarxa amb altres operadors joves presents al territori de Sant Martí, com poden ser entitats, el punt InfoJOVE, el Consorci d'Educació, el programa socioeducatiu A partir del carrer (APC), educadors de CSS, etc. El programa ROJ compta amb un/a tècnic/a de referència i s'adreça a joves d'entre 16 i 29 anys. Al llarg de l'any 2020 s'han atès un total de 256 joves de Sant Martí (44% dones).

- Els programes de formació i inserció adreçats a joves de la Garantia Juvenil. L'objectiu d'aquests projectes singulars és reforçar l'ocupabilitat de les persones joves no ocupades i no integrades en els sistemes d'educació o formació, mitjançant la realització d'actuacions d'orientació, coneixement dels sectors econòmics, tastets, capacitació tecnicoprofessional, accions per a la recerca activa de feina..., amb acompanyament i tutorització altament qualitativa. Al districte de Sant Martí estan presents els projectes singulars de l'Acceleradora Laboral, Oportunitats Professionals en els Mercats Municipals i el Comerç de Proximitat, el projecte Garantia d'Èxit BCN i el programa Joves IT Academy. Al llarg de l'any 2020 s'han atès en el conjunt d'aquests programes un total de 43 joves de Sant Martí (48% dones).
- Cal destacar que aquests dos programes són cofinançats pel SOC i, per tant, la seva continuïtat estarà condicionada a la seva aprovació.
- El programa Barcelona Treball Joves, programa d'activitats ocupacionals de curta durada, que s'ofereix des de Barcelona Activa amb la finalitat de millorar les competències dels i de les joves per accedir al mercat laboral. Les activitats estan dissenyades per ajudar al jovent a definir el seu objectiu laboral, preparar un bon currículum i una entrevista de feina, així com distingir els millors canals de recerca de feina d'acord amb l'objectiu laboral proposat.
- El Coaching laboral per a joves ofereix un procés de coaching en grup on, amb el suport d'un/a coach i del grup de treball, s'estableixen estratègies i plans d'acció que ajuden a assolir els objectius professionals. A més, el Punt InfoJOVE del districte de Sant Martí, situat al centre cívic del Besòs, també ofereix serveis ocupacionals per a les persones joves:
 - El servei d'assessoria laboral, que resol inquietuds sobre recerca de feina, nòmines, convenis, contractes, drets laborals...
 - Activitats ocupacionals de curta durada del programa Barcelona Treball Joves.
 - Edicions del programa Coaching laboral per a joves.
- Dispositiu Pla B: dispositiu creat per donar resposta a totes les persones joves davant d'aquest escenari derivat de la pandèmia: ofereix orientació en la presa de decisions sobre tot allò que es relaciona amb els estudis; acompanyament en la recerca de feina i assessorament sobre aspectes legals vinculats a l'àmbit laboral; suport en la definició d'un projecte d'emprenedoria; i assessorament sobre els recursos existents per fer una estada de voluntariat, estudis o laboral a l'estranger. S'inicia al principi del curs escolar, amb possible continuïtat durant el curs.
- El Club de la Feina: servei de suport a la recerca de feina dirigit a joves d'entre 16 i 35 anys. Ofereix suport a la definició de plans de recerca de feina individualitzats,

programació de càpsules informatives i de laboratoris d'experimentació (espais d'identificació i desenvolupament de competències clau d'accés al món laboral).

A l'equipament del Porta22 i al Centre Cívic del Besòs i el Maresme:

- Reforç del servei d'assessorament ocupacional que ofereix orientació, assessorament i acompanyament, així com reorientació professional, formació i autoocupació segons un model d'ocupabilitat per competències.

Línia estratègica 3. Promoció dels barris de la Franja del Besòs

L'enorme impacte que la crisi de la covid-19 està provocant en el mercat de treball (i els efectes de la qual seguirem patint en els pròxims temps) s'accentua més en el cas dels barris del Districte que ja patien, amb anterioritat a aquesta situació, unes vulnerabilitats destacables. En termes d'atur registrat a la Verneda i la Pau, una de les característiques a destacar és que es tracta d'un dels barris amb major incidència de l'atur femení, amb un 54,6% del total, juntament amb una incidència de l'atur de llarga durada superior a la mitjana de Barcelona, característica que també comparteix amb el barri del Besòs i el Maresme. Pel que fa al pes de l'atur registrat sobre la població en edat de treballar, que en el Districte és del 9,3%, en el cas del Besòs i el Maresme arriba a l'11,5% i al 10,9% a la Verneda i la Pau.

Quant al pes de les persones demandants d'ocupació que no estan en situació d'atur, que recullen persones afectades per ERTO, per barris, el valor més elevat correspon a la Verneda i la Pau, amb un 17,0% —3,3 punts percentuals per sobre del de Barcelona—, i en el cas del Besòs i el Maresme d'un 14,7%.

És obvi que en aquests barris cal continuar treballant intensivament en programes que impliquin un acompanyament i una tutorització, una proposta formativa adaptada tant pel que fa a les competències com als continguts més professionalitzadors, amb una prospecció i intermediació laboral en funció dels perfils professionals.

A més, i més enllà dels programes i accions orientades a l'acompanyament i a la inserció sociolaborals, així com a l'accés als recursos i serveis socioeconòmics creats per fer front als efectes de la crisi, cal també posar en relleu la valorització dels actius i atractius d'aquests barris, com ha demostrat el projecte Apropar el riu Besòs a la Verneda, finançat amb l'impost sobre estades en establiments turístics (IEET), que fomenta un ús saludable de la llera del riu, tot desenvolupant accions en l'àmbit del benestar i la salut.

Així mateix, en la línia estratègica 4, Reactivació del comerç, també es recullen les actuacions de Pla de Barris en aquest àmbit i que també impliquen la promoció dels barris de la Franja del Besòs.

Objectiu 6 – Potenciar l'ús dels recursos i serveis d'inserció sociolaboral del Besòs i el Maresme i a la Verneda i la Pau per part dels veïns i de les veïnes d'aquests barris

La combinació de l'actual situació socioeconòmica, juntament amb els perfils de vulnerabilitat d'una part significativa de veïns i veïnes d'aquests barris, fan imprescindible maximitzar l'ús dels dispositius d'inserció sociolaboral situats als barris i que es dirigeixen a persones en situació de recerca de feina o de precarietat laboral, a

través d'una metodologia d'atenció i acompanyament adaptada als perfils i les necessitats de cada persona.

Treball als barris

El projecte Treball als barris de Barcelona Activa, programa cofinançat pel SOC i l'Ajuntament de Barcelona, compta amb el dispositiu del barri del Besòs i el Maresme, que es troba en el Centre Cívic del Besòs i el Maresme. Des d'una mirada integrada i flexible s'ofereix:

- Assessorament personalitzat per a la recerca de feina.
- Formació en diverses àrees i sectors d'activitat per a la qualificació professional, amb pràctiques a les empreses, així com carnets professionals.
- Espais de recerca tutoritzats.
- Tallers de curta durada sobre temàtiques i habilitat per tenir èxit en el procés de recerca de feina.
- Formació en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i en el desenvolupament de competències personals i socials per a la recerca de feina.
- Intermediació laboral a ofertes de feina.
- Prospecció d'empreses per identificar oportunitats d'ocupació en funció dels perfils.

Totes les persones residents en aquest barri poden participar en les actuacions del projecte i és la seva tècnica referent l'encarregada de consensuar un itinerari personal per accedir al mercat de treball. El 2020 s'han atès 213 veïnes i veïns, de les quals el 31%, s'han inserit.

Aquest dispositiu està intensament enxarxat en el teixit d'entitats i serveis del territori, a través de les taules i altres espais de governança, així com en coordinació amb altres agents vinculats al desenvolupament local, en tant que és un servei operatiu al barri des de 2009. Aquest enxarxament i coordinació ha permès una complementarietat entre tots els recursos i un seguiment d'intervencions conjuntes, com per exemple la col·laboració en el projecte de prescripció social, dins la Taula de Salut Comunitària del barri, o la col·laboració contínua amb l'entitat Martinet Solidari per a mútues derivacions de persones usuàries. La ubicació del dispositiu en un equipament central com el Centre Cívic i la seva consolidació en el temps fan que sigui un element clau en matèria ocupacional, juntament amb la resta de teixit d'entitats ocupacionals d'aquest barri.

La potenciació de l'ús del dispositiu vindrà determinada per dos dels projectes/actuacions descrites en l'objectiu 3, Posar en marxa un model integral de recursos ocupacionals a Sant Martí i les accions de comunicació territorialitzada.

Així mateix, a través del programa Treball als barris, també s'inclouen els Programes Integrals amb Contractació, que han suposat durant el 2021 la contractació de 29 veïns i veïnes del Besòs i el Maresme.

Un altre recurs vinculat al projecte Treball als barris de Barcelona Activa són les Cases d'Oficis, que tenen com a objectiu principal millorar la preparació professional i la inserció laboral dels i de les joves d'entre 16 i 29 anys amb un nivell formatiu mínim de Graduat en ESO o equivalent, o bé superar una prova de competències bàsiques. Aquest projecte combina la formació amb una beca i contracte laboral. És una

convocatòria anual que el 2020 tenia tres especialitats: la digital, la mediambiental i la de l'espectacle, i a les quals poden accedir els i les joves empadronades al barri del Besòs i el Maresme.

El projecte Treball als barris són convocatòries anuals i, per tant, estan condicionades a disponibilitats pressupostàries.

Pla de Barris

En el marc de les accions d'activació econòmica del Pla de Barris 2016–2020 de la Verneda i la Pau, i amb l'objectiu d'afrontar la incidència de l'atur i la precarietat laboral en aquest barri, es va posar en marxa el servei de suport i orientació laboral. El servei ofereix informació i assessorament per a la recerca de feina i/o la millora professional a les persones que ho desitgin i fa front a una demanda rellevant en un barri molt castigat per l'atur i que fins a 2019 no tenia cap recurs territorialitzat en aquest àmbit. El servei, que compta amb una persona tècnica a jornada completa, ofereix atenció personalitzada per a veïns i veïnes del barri.

Es realitza una tutoria inicial per identificar les necessitats de la persona i, a partir d'aquí, establir conjuntament amb ella un pla de treball (que pot incloure accions en els serveis de ciutat de Barcelona Activa). La persona inscrita en el servei realitzarà un seguit de tutories de seguiment i d'accions en grup per tal de millorar les seves competències i el seu posicionament en el mercat laboral. El servei incorpora, també, la gestió d'una borsa d'ofertes de treball i ofereix formació transversal i professionalitzadora i intermediació laboral amb empreses.

Pel que fa al Besòs i el Maresme, el Pla de Barris 2021–2024 preveu treballar en diferents línies relacionades amb l'orientació, formació i experiènciació laboral per als veïns i les veïnes del barri, particularment dels col·lectius en situació de major vulnerabilitat.

Aquestes línies de treball seran extensibles també a La Verneda i La Pau. En aquest sentit, es treballarà per:

- Millorar l'ocupabilitat de persones en situació administrativa irregular a través d'accions adreçades a l'obtenció de permisos de treball per la via de l'arrelament social.
- Oferir formació ocupacional per a col·lectius amb majors dificultats d'inserció sociolaboral (especialment joves i dones), vinculant-los als sectors amb més perspectives de contractació de la ciutat, tenint també en compte les potencialitats econòmiques del mateix territori.
- Projectes específics contra la feminització de la pobresa.

A aquesta política activa d'ocupació se suma el projecte de Pla de Barris, que ofereix un programa de característiques similars per als barris on té impacte: programa integral de formació i contractació laboral.

Objectiu 7 – Facilitar l'accés a tots els recursos i serveis socioeconòmics disponibles als veïns i les veïnes dels barris de Pla de Barris

La crisi socioeconòmica vinculada a la pandèmia va generar tot un seguit de recursos de l'administració i, també, de les xarxes de suport veïnal i del teixit social per fer front

a les emergències socials que, de forma abrupta, afectaven tant a persones i famílies que ja es trobaven en situació de vulnerabilitat com a aquelles que entraven a formar-ne part en trobar-se en situació d'atur o que veien com es retardaven el pagament dels seus ERTO.

Amb l'objectiu d'apropar i facilitar tots els recursos i serveis disponibles, i donar una resposta efectiva i integral a les persones i famílies dels barris de Pla de Barris, durant el segon semestre de 2020 es van crear les XARSE, acrònim de Xarxes de Resposta Socioeconòmica.

Es tracta, en definitiva, d'un servei d'atenció integral a les persones, que pretén donar resposta amb un suport pràctic a les seves necessitats.

Xarxa de Resposta Socioeconòmica

La Xarxa de Resposta Socioeconòmica (XARSE) es va desplegar el setembre del 2020 amb l'objectiu de donar resposta als efectes d'una situació sociosanitària excepcional. Ofereix atenció integral a les persones que s'han vist afectades per la crisi de la covid-19, amb suport pràctic en la tramitació telemàtica d'ajudes o recursos, derivació als serveis que més s'adeqüin a les seves necessitats, acompanyament i formació TIC, i grups de suport emocional. Tenint en compte que perdura la situació d'excepcionalitat sanitària, el Pla de Barris vol donar continuïtat a aquest servei, que ha tingut molt bona acollida per part de la població, tant en el punt d'atenció del Besòs i el Maresme com en el punt de la Verneda i la Pau. Així doncs, es preveu la continuïtat de la XARSE per tal d'informar, tramitar i assessorar sobre el conjunt de recursos existents en funció de les necessitats i demandes de les persones.

A més de la seva funció principal (el suport en la tramitació telemàtica d'ajuts i l'atenció a les necessitats de la persona i derivació als recursos més adequats de l'administració pública o del teixit comunitari), la XARSE també desplega una sèrie d'accions complementàries:

- Acompanyament i formació digital, en col·laboració amb la fundació BIT Hàbitat.
- Trobades de suport emocional.
- Formació i acompanyament en economia domèstica.

Consolidació del projecte de Gregal

El Pla de Barris 2017–2020 va iniciar un projecte d'acompanyament per a la reconversió de l'actual servei de menjador solidari en un projecte més estable i sostenible. Un cop finalitzada la remodelació de l'espai que conté la cuina professional, el menjador i les oficines de Gregal, s'apostarà per la consolidació o ampliació del projecte, de manera que Gregal es converteixi en un equipament comunitari de referència. Gregal passarà a formar part del projecte Alimenta de l'Ajuntament, que pretén garantir l'accés a una dieta saludable de proximitat i de temporada a un preu assequible per a tota la ciutadania i, també, guanyarà autonomia i sostenibilitat gràcies a la generació de recursos propis. Però, a més de la principal activitat com a menjador solidari, es rehabilitaran altres espais de la cooperativa que es destinaran a usos principalment formatius, on es puguin complir funcions complementàries d'inserció social i laboral.

Paral·lelament, amb la finalitat de preservar la identitat i trajectòria històrica de la cooperativa i fer valdre el seu paper en la vida política i social del barri, es durà a terme un projecte de recuperació de la memòria i el patrimoni de Gregal, juntament amb agents que van participar en la seva creació i transformació.

Programa d'homologació d'estudis

Aquest programa que s'implementarà des del Pla de Barris del Besòs i el Maresme i La Verneda i La Pau pretén facilitar l'homologació dels estudis que hagin dut a terme les persones migrants als seus països d'origen, amb la finalitat principal de millorar les seves possibilitats de trobar feina. Així, el programa oferirà assessorament, acompanyament jurídic i subvenció dels tràmits necessaris per a l'homologació dels títols.

Projecte de canguratge Concilia

El projecte Concilia es va posar en marxa, com a prova pilot, l'octubre de 2020 en el marc del Pla de Barris i del Pla de xoc social municipal per fer front als efectes socioeconòmics generats per la covid-19. Pel que fa al districte de Sant Martí, es van establir espais de canguratge gratuïts al Besòs i el Maresme i a la Verneda i la Pau, adreçats especialment a famílies monoparentals amb pocs recursos, dones víctimes de violència de gènere i famílies sense teixit comunitari. A partir de 2021, s'explorarà la continuïtat d'aquesta prova pilot de canguratge a demanda, que té com a objectiu promoure la conciliació de la vida laboral, familiar i personal.

Programa Prometeus

El programa Prometeus pretén fomentar l'accés als estudis universitaris entre els i les joves del Besòs i el Maresme i de la Verneda i la Pau. Així doncs, el programa consisteix en l'acompanyament i tutorització a joves en l'accés i desenvolupament dels estudis universitaris, de manera que puguin superar determinades barreres econòmiques, lingüístiques, d'expectatives educatives i d'imaginari familiar. En els anys vinents, s'apostarà per la continuïtat i consolidació del programa en aquests dos barris on la taxa de població amb estudis superiors està molt per sota de la mitjana de la ciutat.

Línia estratègica 4. Reactivació del seu comerç

Aquesta línia estratègica ens remet a la Mesura de govern per al comerç, mercats, restauració i turisme del districte de Sant Martí, presentada en el Consell Plenari del 8 de juliol de 2020.

Objectiu 8 – Desplegar les accions del Pla de Comerç del Districte

La Mesura de govern va néixer amb la voluntat d'impulsar i consolidar el teixit comercial i econòmic de Sant Martí després de mesos complicats arran de la crisi sanitària, tant des del seu vessant professional com des del vessant vertebrador dels barris del Districte. És una oportunitat per ajudar el comerç perquè tingui capacitat d'adaptació i resposta de cara a la situació actual i per a situacions futures que puguin esdevenir, impulsant al mateix temps les associacions de comerciants.

La mesura que es presenta s'estructura en quatre línies estratègiques. Cadascuna respon a uns objectius concrets, que es defineixen amb la implementació d'una sèrie d'accions i programes:

1. Competitivitat, innovació, professionalització i transformació digital

- Fomentar la professionalització del comerç a través d'accions d'acompanyament.
- Afavorir la supervivència econòmica dels comerços impulsant la seva transformació digital.

2. Reafirmació i suport del comerç de proximitat com a element vertebrador de la vida quotidiana

- Comerç i comunitat: promoure i enfortir les relacions entre el teixit comercial i els diferents actors representatius de la comunitat. Donar a conèixer la funció i els serveis del teixit comercial com a element essencial del model de ciutat.
- Comerç i cultura: generar accions, col·laboracions i activitats entre comerç i cultura per donar visibilitat a ambdós sectors.
- Crear iniciatives per preservar el model de ciutat de comerç de proximitat i comerç singular.
- Accions que repercuteixin i millorin el turisme, l'hostaleria i la restauració.

3. Consum i comerç inclusiu i amb responsabilitat social

- Fomentar l'adaptabilitat i accessibilitat dels comerços i evitar barreres arquitectòniques.
- Sostenibilitat: potenciar i formar en un consum i un comerç sostenible amb el medi ambient.
- Fomentar i estimular la inclusió social i laboral.

4. Associacionisme

- Fomentar la professionalització de les estructures i la gestió dels eixos comercial.
- Potenciar les relacions dels eixos comercials amb altres sectors per cohesionar la vida econòmica i laboral dels barris.

Projectes i accions destacats en fase d'execució durant el 2021:

- Difusió específica de tot el ventall dels recursos de ciutat que, en forma de subvencions i ajuts, programes de formació i assessorament i d'altres accions, es posen a disposició del sector. Per afavorir el coneixement de la plataforma digital marketplace de comerç "Bcn Market" s'han programat sessions informatives adreçades al comerç de proximitat.
- Inici d'un projecte diagnòstic del nivell de digitalització que presenten els comerços al barri del Poblenou, que compta amb el suport d'una tècnica del Programa Integral amb Contractació i els o les dinamitzadores comercials, amb la voluntat d'ampliar les zones comercials d'estudi a altres eixos comercials. Aquesta figura tècnica també donarà suport a projectes de les associacions que no tenen contractada la figura del/de la dinamitzador/ora.

- Disseny d'un projecte específic al Besòs i el Maresme, amb el suport d'un/a tècnic/a del Programa Integral amb Contractació per continuar el pla de treball endegat amb el comerç del barri.
- Execució de la primera edició del projecte Dissenyem comerç, amb l'objectiu d'estimular el comerç de proximitat amb les aportacions de joves talents de la indústria creativa, desenvolupat amb l'acord entre l'Eix Comercial del Poblenou i el Centre Acid House.
- Segona edició del projecte CASBA (Comerç Amic Sense Barreres), una iniciativa adreçada a millorar l'accessibilitat dels comerços i la via pública dels barris de la ciutat, i la sensibilització i formació de les persones que en el futur hauran de dissenyar l'arquitectura en l'àmbit de l'accessibilitat, afavorint la participació i autonomia de les persones amb diversitat funcional. Està previst el seu desenvolupament al barri de Sant Martí de Provençals amb la col·laboració de Sant Martí Eix Comercial.
- Quarta edició del projecte col·laboratiu del teixit comercial amb els i les alumnes de la Casa d'Oficis-Barris Digitals. La metodologia de treball, des de l'òptica de l'aprenentatge, afavoreix que l'alumnat pugui treballar directament amb el teixit associatiu per al desenvolupament de diferents productes de comunicació i suport adreçats a la dinamització comercial. S'està treballant en l'elaboració d'un mapa comercial d'una associació de comerciants i en la producció de materials en 3D per al desenvolupament del projecte "el Joc del Misteri".
- Programa Comerç i Escoles, per a un consum sostenible i coneixement dels aliments, on destaquem un increment molt significatiu del nombre de comerços participants del Districte —que passen de cinc a tretze— i que suposen el 26% del total de comerços participants respecte del total de la ciutat.
- Avaluació de 16 projectes presentats per les associacions i eixos comercials a la convocatòria general de subvencions, amb un import previst per al seu finançament de 120.300 euros.
- Creació d'un grup de treball operatiu amb els i les dinamitzadores dels eixos comercials del Districte, amb l'objectiu de compartir el disseny d'accions més concretes que responguin a les necessitats detectades en el sector de forma col·laborativa.
- Elaborar el contracte de gestió i execució per al desenvolupament del programa d'activitats de dinamització comercial del Districte per Nadal, amb un pressupost de 38.775,47 euros. El projecte es treballarà amb la col·laboració i participació de les associacions representatives del sector que formen part de la Taula de Comerç.
- En el moment de redacció d'aquest Pla, 40 comerços del Districte han participat en el Programa Comerç a punt, que ofereix entre cinc i dotze hores d'assessorament professional individualitzat per reactivar o repensar el negoci.
- Impuls per estimular el consum a comerços i serveis de proximitat dels barris de l'Eix Besòs a través de la campanya Li Toca al barri, que implica el 15% de bonificacions per a qualsevol compra realitzada en RECS —moneda ciutadana paritària a l'euro— en els comerços adherits, que en el districte de Sant Martí són,

fins al moment de la redacció del Pla, 29 al Besòs i el Maresme i 17 a la Verneda i la Pau.

- Dins de l'impuls del Pla de digitalització dels mercats destaquem dues accions que, en fase de prova pilot, s'implementen el 2021 al Mercat de Provençals i el Clot: el projecte de pantalles informatives, amb la instal·lació de dues pantalles i microordinadors al mercat amb un programari de control remot per poder difondre continguts comuns i, en el cas del Mercat de Provençals, el projecte de punts de recollida, amb la instal·lació d'armariets que ofereixen a la clientela l'opció de recollir la seva comanda quan més li convingui. Aquest servei es complementarà amb la futura posada en marxa d'un marketplace comú a tots els Mercats. I dins el projecte Comerç Verd, que ofereix als establiments la possibilitat de diferenciar-se oferint productes locals, ecològics, de petits productors, de pagès o de llotja, es treballarà per aconseguir el màxim d'adhesions en els mercats del Districte.

Es poden consultar els diferents àmbits d'actuació i el detall les accions que es despleguen i indicadors associats des de les quatre línies estratègiques a la Mesura de govern.

Objectiu 9 – Foment del teixit comercial del Besòs i el Maresme, en el marc de Pla de Barris

D'altra banda, el Pla de Barris del Besòs i el Maresme també contempla accions adreçades a fomentar el Mercat Municipal i el comerç de proximitat. El Mercat del Besòs és un punt important comercialment, però requereix una modernització i millora de l'accessibilitat en relació amb l'entorn per tal de potenciar la seva capacitat comercial. En l'anterior edició del Pla de Barris es va dur a terme una reordenació comercial i la remodelació de l'interior amb l'activació de nous magatzems (fases I i II de la reforma). En els anys vinents, es finalitzarà la rehabilitació del mercat amb la implementació de la fase III, que correspon a la remodelació de la façana i els accessos. El Mercat també constituirà un epicentre per generar dinàmiques i projectes al voltant de l'alimentació sana i sostenible.

Partint del Mercat Municipal com a pilar del teixit comercial del barri, també es desplegaran iniciatives que promoguin la resta del comerç de proximitat i l'activitat comercial a través d'un projecte integral, que tingui per objectiu apropar tots els recursos disponibles al comerç del Besòs per tal d'enfortir-lo. Es tindran en compte les peculiaritats de cada comerç, així com l'origen dels/de les comerciants per tal d'adaptar el servei i donar una resposta individualitzada i efectiva a la situació de cada comerç. També es vol donar suport a les iniciatives d'economia social del territori.

A més, es desplegarà un programa de dinamització de locals buits per tal d'atraure activitat cultural al barri, a través de l'activació de plantes baixes en desús. Aquest projecte permetrà, d'una banda, revitalitzar zones molt desertificades i, per l'altra, fomentar l'activitat cultural al Besòs i el Maresme.

Línia estratègica 5. Finançament de projectes que dinamitzen l'economia

El dinamisme del teixit comunitari, veïnal i, en general, social de Sant Martí constitueix un actiu que pot esdevenir de gran valor per impulsar l'activitat econòmica al territori, en clau de proximitat i de correcció de les desigualtats socials. Cal fomentar el

desenvolupament de projectes provinents de les entitats i agents socials que impulsin l'activitat econòmica al conjunt del Districte o en alguns dels seus barris, des de la seva expertesa i del coneixement i capital relacional del territori.

Molt sovint, aquests projectes estan impulsats per una tipologia d'entitats que difícilment podria tirar endavant aquestes iniciatives sense el suport financer públic. En el finançament d'aquests projectes hi participen les diferents àrees de promoció econòmica de la ciutat, inclòs el projecte Pla de Barris.

Objectiu 10 – Finançar projectes que promouen l'economia i el teixit associatiu del Districte

Disposem de dos instruments per a l'acompliment d'aquest objectiu. Per una banda, dins la convocatòria general de subvencions, la modalitat de comerç de proximitat i promoció econòmica. I per altra banda, la convocatòria d'Impulsem el que fas dirigida a projectes arrelats al territori que, des de la complementarietat amb programes i serveis municipals, fomenten l'ocupació, l'emprenedoria i l'empresa, la instal·lació d'activitat econòmica en plantes baixes buides, la Innovació Socioeconòmica, el turisme responsable, la innovació social i digital, i els models agroalimentaris sostenibles.

Convocatòria general de subvencions: comerç de proximitat i promoció econòmica

Dirigides a associacions de comerciants territorials i entitats de comerç sense afany de lucre, que presentin projectes que dinamitzin el comerç de proximitat; promoguin l'associacionisme; potenciïn fórmules de col·laboració publicoprivades, d'autogestió o altres; millorin la competitivitat del comerç i generin sinergies amb altres sectors econòmics o socials; promoguin bones pràctiques ambientals i de responsabilitat social; i promoguin la professionalització en la gestió de l'entitat a través de la formació continuada i/o la millora de les competències professionals de les persones que treballen en el sector. Es pot arribar a finançar fins al 50% del projecte.

Impulsem el que fas

La convocatòria anual de subvencions Impulsem el que fas per al foment de projectes d'impuls socioeconòmic al territori presenta com a singularitats que el percentatge a finançar pot arribar fins al 80%, amb uns màxims que han anat des dels 40.000 € als 50.000 €, que l'entitat rep en el moment de la resolució definitiva, així com un sistema de seguiment i avaluació durant tot el procés. També s'organitzen, en cada districte, tallers formatius especialment adreçats a entitats amb escassa experiència en la gestió de subvencions públiques. La cinquena edició de la convocatòria de subvencions ha obert el termini de presentació de projectes del 6 d'abril fins al 5 de maig, i compta amb un pressupost de 3,2 milions d'euros.

Una de les singularitats és que cada projecte compta amb la figura d'un/a tècnic/a de desenvolupament de proximitat que en fa seguiment, resol dubtes i connecta amb altres instruments disponibles, i que fa visites in situ per conèixer millor el funcionament a partir del qual s'elaboren informes per objectivar l'avaluació. També es demana una memòria tècnica a mitjan projecte, a banda de l'habitual al final de tipus justificatiu, que permet revisar el seu funcionament i tenir temps per si cal fer algun ajustament.

Objectiu 11 – Detectar i acompanyar noves iniciatives que impulsin l'economia del Districte

A banda de l'instrument al qual fèiem referència en l'objectiu anterior, una finalitat clara quan parlem de valorar els actius que impulsin l'economia del Districte és la detecció, precisament, d'aquests actius i, en funció del seu estadi de maduresa, possibilitar el seu acompanyament i connexió amb altres recursos que el puguin fer créixer o consolidar, siguin subvencions o la participació en programes formatius diversos, alhora que connectar amb altres iniciatives similars o complementàries del Districte i també de la ciutat.

A partir del 2017, des del desenvolupament de l'estratègia de proximitat com a manera de promocionar el potencial endogen del districte de Sant Martí, des dels barris hem detectat i acompanyat iniciatives de base comunitària i projectes d'emprenedoria individual i col·lectiva que han estat derivats a diferents serveis especialitzats de Barcelona Activa per rebre assessorament en termes de viabilitat.

Detecció d'iniciatives d'impuls socioeconòmic de territori

Un dels actius del desenvolupament local de proximitat és la detecció d'iniciatives d'impuls socioeconòmic que té el territori. Aquesta detecció es fa efectiva per diversos canals, mitjançant els i les tècniques de barri, caps de projecte de Pla de Barris, i la participació en els espais de governança en els que conflueixen diferents operadors municipals i representants de teixit social i comunitari. D'altra banda, i atès que al districte de Sant Martí hi ha la figura de la tècnica de proximitat al barri del Besòs i el Maresme, així com la cap de projecte de Pla de Barris, sovint és la mateixa iniciativa qui contacta amb aquestes tècniques.

Línia estratègica 6. Enfortiment de l'economia social i solidària

El darrer cens elaborat per l'Ajuntament de Barcelona ens indica que Sant Martí compta amb 460 iniciatives d'Economia Social i Solidària (ESS) que, des del punt de vista legal, es reconeixen com a tals. Destaquen 214 associacions, 139 cooperatives, 40 fundacions i 35 societats laborals. Pel que fa a la resta, que no recull el marc legal corresponent, destaquen les 15 iniciatives de gestió ciutadana i comunitària d'equipaments públics, nou grups de consum agroecològic i tres bancs del temps. Destaca també el pes que tenen les empreses d'inserció de Sant Martí en el conjunt de Barcelona (23,1%), així com els centres de gestió cívica (20,5%) i les cooperatives (14%).

D'altra banda, el districte de Sant Martí compta amb un actiu molt potent en aquest àmbit, com és la Taula Eix Pere IV, entitat de segon grau que, més enllà de la gestió de diversos espais comunitaris al Districte, és un actor de referència en la detecció, impuls i suport de projectes comunitaris, oferint-los assessorament i col·laboració, així com espais d'enxarxament amb altres entitats d'Economia Social i Solidària al Districte. Amb relació a aquest darrer punt, el Districte té un espai d'interlocució amb la Taula Eix Pere IV com a representant de l'àmbit en el territori.

Objectiu 12 – Suport a la creació i consolidació d’iniciatives socioempresarials viables i alineades amb l’interès públic

En general, les iniciatives socioempresarials de l’Economia Social i Solidària (ESS) són generadores d’ocupació estable i de qualitat, incorporen en la seva gestió interna la perspectiva feminista i de cures, i són més resilents en situació de crisi econòmica com l’actual. Per tant, i en clau reactivació, l’ESS és un agent important a tenir present i potenciar.

InnoBA, el centre per a la Innovació Socioeconòmica de Barcelona situat a Can Jaumandreu al barri de Provençals de Poblenou, ofereix activitats, accions de sensibilització i visibilització, serveis especialitzats d’acompanyament, formació i espais d’experimentació i incubació en l’àmbit de l’Economia Social i Solidària (ESS) i la Innovació Socioeconòmica, adreçant-se tant a persones com a organitzacions de l’Economia Social i Solidària. L’equipament ofereix, d’una banda, un punt d’Acollida i Orientació, que dona informació a les persones interessades en l’Economia Social i Solidària (ESS) i en la Innovació Socioeconòmica, tant en l’àmbit bàsic com especialitzat. És un punt de consulta dels serveis i activitats que ofereix Barcelona Activa, i que el 2020 hi ha hagut 42 participacions de persones residents a Sant Martí. I d’altra banda, una comunitat d’incubació que acollia, durant el 2020, 19 projectes d’Innovació Socioeconòmica, i que han rebut 56 assessoraments, facilitant i promovent la generació de sinergies entre les persones, col·lectius i empreses mitjançant la coproducció d’activitats i formacions. És una comunitat d’incubació que neix per acompanyar iniciatives que volen treballar plegades i compartir coneixements, recursos i serveis, impulsant així els valors i les pràctiques de l’ESS.

Convocatòries de subvencions Enfortim l’ESS i Impulsem el que fas

Una eina de suport a la creació i consolidació és la convocatòria de subvencions Enfortim l’Economia Social i Solidària de l’Ajuntament de Barcelona, que té com a objectiu impulsar i acompanyar projectes de promoció i reforç de l’Economia Social i Solidària (ESS). En aquest 2020, ha tingut lloc la seva quarta edició i s’ha orientat a fer front a l’efecte de la covid-19 sobre l’economia i l’ocupació, amb iniciatives al voltant de la creació, la consolidació i la intercooperació. Una altra eina de suport de l’Economia Social i Solidària és la ja comentada convocatòria de subvencions Impulsem el que fas en la seva modalitat d’Innovació Socioeconòmica i Economia Social i Solidària en sectors estratègics i en clau territorial.

Els projectes socioeconòmics que hagin estat presentats en ambdues convocatòries i que superin la nota de tall, però no obtinguin subvenció, sempre que siguin susceptibles de formar part d’altres programes i recursos de la DO d’Innovació Socioeconòmica de Barcelona Activa, seran derivats per poder continuar amb el seu procés.

Foment de les iniciatives d’Economia Social i Solidària al 22@

El lideratge públic del 22@ es considera clau per aprofitar al màxim el potencial i les sinergies urbanístiques que operen al Districte. El 22@ és avui dia un entorn on

conviuen empreses de sectors innovadors i creatius amb centres de formació i universitats.

Aquest veïnatge genera sinergies que s'han de continuar potenciant amb la col·laboració publicoprivada. Des d'ara, la revisió i posada al dia de les activitats productives al 22@, a més de potenciar els clústers originals del 22@, identificaran nous sectors, sovint transversals, com l'Economia Verda i Circular o l'Economia Social i Solidària, impulsores de nova activitat. A més, es vol equilibrar l'ecosistema productiu amb start-ups, pimes i micropimes que puguin generar sinergies amb les empreses més consolidades i amb un comerç local que garanteixin la vida de barri.

En aquesta línia, l'Ajuntament de Barcelona ha presentat una Mesura de govern que fa evolucionar el Pla 22@ cap a un model de ciutat sostenible i inclusiva, tot dinamitzant l'economia innovadora i creativa del Districte. Des del primer document del Pla 22@, han passat 20 anys i ja aleshores es van establir les directrius per esdevenir pol d'activitat econòmica i creativa al territori i a la ciutat, mitjançant l'aposta de vocacions productives i activitats relacionades amb les TIC, les tecnologies, la recerca biomèdica, l'energia, la comunicació o el disseny. Per donar resposta a la necessitat d'una governança transparent i compartida, aquesta Mesura de govern ha materialitzat la constitució d'una oficina tècnica que té per objectiu interactuar amb el màxim d'agents socials. I és en aquest marc on s'obre al públic l'Oficina 22@, una de les prioritats en gestar-se aquesta mesura, que va veure la llum a partir del 14 de desembre de 2020.

Objectiu 13 – Suport a projectes singulars de l'Economia Social i Solidària al Districte

Projecte Gregal

Com ja fèiem referència en l'objectiu 7, Consolidació del projecte Gregal, en el març del Pla de Barris 2021–2024, suport en la reconversió en un projecte sostenible que té vocació de convertir-se en un equipament comunitari de referència, en l'àmbit d'un menjador basat en la dieta saludable i de proximitat, així com incorporant actuacions en l'àmbit ocupacional.

Objectiu 14 – Consolidar els projectes comunitaris del territori vinculats als valors de l'Economia Social i Solidària del Districte

Les economies comunitàries són experiències col·lectives que generen maneres alternatives de satisfer les necessitats de les persones i els col·lectius des d'una mirada transformadora.

És un calaix que engloba noves pràctiques econòmiques que tenen en comú un alt grau de participació i organització col·lectiva en la provisió de béns i serveis i, per tant, una forta estructura d'autoorganització. En aquest tipus d'iniciatives és rellevant el tipus d'estratègies econòmiques que es generen i, sobretot, els vincles personals, que enforteixen comunitats.

Estem parlant de grups de consum ecològic, horts comunitaris, xarxes d'intercanvi de béns i serveis, banc del temps o economia de les cures, entre altres. La crisi provocada per la pandèmia de la covid-19 ha fet emergir i reforçar aquests tipus d'iniciatives en un territori com el de Sant Martí, que anteriorment ja tenia un capital important d'economies comunitàries.

Cada Vila Veïna tindrà una cartera de serveis compartida amb tots els territoris, però també elements propis d'acord amb les necessitats, les característiques i la singularitat del territori, diferents en cada cas, a partir d'una diagnosi prèvia (diagnosi participada). Aquesta cartera de serveis bàsics és:

- Acollida i informació
- Assessorament i orientació
- Acompanyaments
- Intervenció i dinamització comunitària
- Promoció i suport a projectes de cures del territori
- Activitats en grup
- Campanyes de sensibilització i comunicació
- Entorn habitable

Al llarg del període d'execució del Pla, es posaran en marxa dues Vila Veïna més als barris del Camp de l'Arpa i del Clot.

Donar suport als projectes comunitaris vinculats als valors de l'ESS impulsats des de la gestió cívica

La situació de pandèmia ha posat també en evidència, en aquest cas, la necessitat de donar suport a aquelles iniciatives que, des dels equipaments comunitaris de proximitat amb gestió cívica, aposten per projectes col·laboratius en diversos àmbits, com el del consum sostenible i ecològic, l'intercanvi de béns i coneixements... Es tracta de projectes que, en la majoria dels casos, s'han iniciat amb anterioritat a la crisi sanitària, però que, arran d'aquesta, s'han visibilitat com més necessaris encara. Entre aquests projectes es destaquen:

- Grups de consum ecològic, com els existents al casal de barri de Ca l'Isidret i al del Besòs.
- Grups de suport familiar, com l'Espai Familiar, situat a l'Espai Antoni Miró Peris, i la Caseta amb Rodes, servei sociocomunitari de suport a les famílies al parc del carrer Paraguai.
- Espais de préstecs d'objectes i intercanvis de coneixements, com la Biblioteca de les Coses, ubicada al casal de barri Ca l'Isidret, el Traster Comunitari a l'Espai Antoni Miró Peris, o les Restart Parties.

Cal destacar en aquest objectiu el projecte de la sala PereQuartu, al recinte de Can Ricart, un espai de treball cooperatiu per a projectes d'economia cooperativa, social i solidària, i obert també a iniciatives i a veïnes del barri que requereixin un espai on trobar-se.

Des de 2019, i des de la Taula Eix Pere IV, aquest espai ofereix l'Espai Veïnal d'atenció i impuls a projectes, que proporciona assessorament a noves iniciatives en el marc de l'ESS.

Línia estratègica 7. Connexió de la promoció de les indústries creatives amb l'economia del visitant

En sintonia amb les Mesures de govern Creació de nous imaginaris i continguts per millorar la mobilitat i la sostenibilitat turística i la d'Impuls de les indústries creatives, aprovades el 2020, s'està treballant per aplicar les mesures d'un pla d'actuació que té, entre altres objectius, la creació de nous imaginaris turístics i sinergies amb altres sectors estratègics (com el de les indústries creatives), diversificant l'aportació socioeconòmica del turisme i l'increment del coneixement dels barcelonins i de les barcelonines envers la seva ciutat. Sant Martí és un dels pocs districtes de la ciutat que combina l'òptima situació de tenir fortaleces en ambdós sectors d'activitat, i és per això que es vol treballar accions que connectin ambdues indústries.

Objectiu 15 – Potenciar projectes singulars d'indústries creatives vinculades al territori

Objectiu 16 – Donar suport a iniciatives de l'economia del visitant en l'àmbit de la cultura i l'oci

Finançament de projectes de turisme responsable i sostenible amb el territori

Sant Martí és un territori amb un recorregut considerable en la línia de treball del retorn social i territorial de l'activitat turística, tant a través de la iniciativa pública com també de la del sector privat. Les accions en aquest àmbit, doncs, s'emmarquen en la línia de donar suport a projectes que tinguin un impacte en el territori i que cerquin la transformació del model turístic cap a estàndards més sostenibles i de proximitat. Aquest finançament de projectes té dos instruments de proximitat:

- Impost sobre estades en establiments turístics (IEET)
- Modalitat de turisme responsable i sostenible al territori, de la convocatòria

Impulsem el que fas

Un exemple d'aquest tipus de projectes és Apropar el riu Besòs a la Verneda, finançat amb l'IEET, que fomenta un ús saludable de la llera del riu desenvolupant accions de caràcter integrador en l'àmbit del benestar i la salut, i revalorant l'eix fluvial com a reconeixement d'espai públic per a la utilització dels veïns i les veïnes, i de la ciutadania en general.

Línia estratègica 8. Promoció del Districte en clau tecnològica i d'innovació

Sant Martí és un dels districtes amb més vitalitat econòmica i potencial de futur de la ciutat gràcies al desenvolupament des de fa pràcticament dues dècades del districte tecnològic i de la innovació 22@. Des del 2001, el creixement d'empreses de tecnologia i coneixement ha estat ben destacable, així com el nombre d'empreses manufactureres tecnològiques. D'altra banda, l'aposta per la innovació ha afavorit la instal·lació d'un gran nombre d'universitats, centres d'R+D+I i de transferència tecnològica. En aquest ecosistema cal sumar-hi diferents iniciatives d'innovació social digital, incloent-hi el moviment maker, molt present al territori, o un ampli teixit d'espais de cotreball tant de l'àmbit públic com privat, així com projectes de futur com l'Ateneu de Fabricació de Ca l'Alier, entre altres.

Aquestes afirmacions venen avalades pel fet que al Districte s'hi ubiquen el 14,2% de les activitats d'alt contingut tecnològic de la ciutat i, en conjunt, del total dels agents econòmics del Districte el 23,4% estan relacionats amb activitats intensives en coneixement i tecnologia. Fruit d'aquesta realitat i de la vocació d'ecosistema neix l'associació 22@NETWORK BCN, que reuneix les principals empreses, universitats, centres tecnològics, pimes i start-ups del 22@, al que volen convertir, segons les seves pròpies paraules, en un espai dinàmic, transformador i tecnològicament capdavanter, el districte de la innovació.

Aquesta línia contempla el foment de l'àmbit tecnològic, des de la lluita contra la bretxa digital de la ciutadania fins a la promoció de formacions i empreses en tecnologia especialitzada i avançada.

Objectiu 17 – Suport a les iniciatives empresarials tecnològiques i/o innovadores

En l'anomenat districte del 22@, Sant Martí disposa d'una xarxa d'incubadores impulsades per Barcelona Activa que donen suport al creixement i a la consolidació de projectes empresarials que tenen com a denominador comú l'impacte tecnològic i/o el factor innovador. Aquesta xarxa atreu i reforça el capital i l'ecosistema, que en aquesta línia han situat el Districte com a capdavanter.

Objectiu 18 – Lluita per la bretxa digital i foment del talent digital

El districte de Sant Martí també compta amb un seguit d'instruments que tenen com a objectiu contribuir al desenvolupament i a la millora de les competències tecnològiques i el foment del talent digital de les ciutadanes i els ciutadans, tant en el vessant professional com en l'ús de la tecnologia per a la vida quotidiana. L'espai físic de referència en termes de formació tecnològica i innovació és el Cibernàrium 22@, situat a l'edifici MediaTIC.

Cal destacar que, durant el 2020, 1.797 veïns i veïnes han participat en algun tipus de formació tecnològica, ja sigui en formació inicial, formació per a professionals i empreses o formació tecnològica avançada.

Formació i lluita per la bretxa digital

Una iniciativa és la promoguda pels projectes de Pla de Barris. Superar la bretxa digital implica no només afavorir el dret a un accés igualitari a la xarxa i als dispositius necessaris, sinó també als coneixements i aptituds que en permetin un ús adequat per part de la ciutadania. En aquest sentit, des del Pla de Barris es desplegaran un conjunt d'iniciatives adreçades a cobrir les diferents necessitats. D'una banda, s'implementarà una millora de la xarxa wifi gratuïta en diversos equipaments municipals del Besòs i el Maresme i de la Verneda i la Pau. De l'altra, juntament amb les entitats que ja treballen per a la reducció la bretxa digital, s'impulsarà la creació o ampliació d'espais tecnològics on hi hagi disponibilitat de connexió, de dispositius i de cursos de capacitació per als veïns i les veïnes del Besòs i el Maresme. A més, s'explorarà la possibilitat d'acords amb equipaments educatius que puguin oferir els seus espais i dispositius com a aules d'estudi dels infants i del jovent del barri en horaris no lectius.

Projecte específic "TIC": atenció i formació en tecnologies de la informació i la comunicació als centres cívics, casals de barri i casals de gent gran

L'objectiu general del projecte és millorar la comunicació i participació del veïnat en les diferents activitats comunitàries que es desenvolupen al barri, reforçant totes aquelles dinàmiques que disminueixin o eliminin la bretxa digital. El projecte sorgeix de la necessitat detectada al veïnat quant a dificultats en l'àmbit tecnològic i recull tota una sèrie d'accions en col·laboració amb els equipaments per donar resposta a la demanda veïnal.

El projecte, que compta amb el suport de deu participants del Programa Integral amb Contractació pel seu desenvolupament, presenta tres àrees principals d'intervenció:

- Intervenció en l'equipament: suport en el pla de comunicació i formació del personal de l'equipament amb relació als recursos tecnològics per millorar la difusió de les activitats.
- Intervenció en el veïnat: atenció a la ciutadania (amb cita prèvia) per acompanyar-la i assessorar-la en tràmits administratius. S'elaborarà també d'un dossier informatiu i formatiu de la gestió dels tràmits més freqüents.
- Formació en noves tecnologies: s'han ofert una sèrie de càpsules i tallers per al seu desenvolupament en diferents equipaments municipals. El contingut de les càpsules contempla l'aprenentatge per a l'ús de diferents plataformes digitals. El contingut dels tallers formatius contempla l'aprenentatge per a l'ús de diferents programes i aplicacions informàtiques. Es tracta de formacions dinàmiques i, per tant, hi ha possibilitat de dissenyar noves accions formatives en funció de necessitats detectades des de l'equipament.

El projecte preveu, també, l'elaboració d'una memòria final amb la recollida de propostes de millora per a la disminució de la bretxa digital en el veïnat. Aquest projecte s'ha implementat al centre cívic del besos i al Casal de Barri Besos.

EL COMERÇ AL BARRI

La situació del teixit comercial al barri del Besòs i el Maresme és considerablement feble, amb una baixa implantació d'establiments comercials en proporció a la superfície cadastral total destinada a activitat. Aquesta baixa proporció de comerços constitueix una dificultat per a la dinamització i reactivació econòmica del barri, així com per a la creació de circuits econòmics de proximitat.

Segons l'Oficina Municipal de Dades, la superfície destinada a usos comercials representa només el 2,4% del total, una proporció molt menor que la del districte de Sant Martí (7%) i del conjunt de Barcelona (7,4%). L'activitat comercial es concentra a eixos molt concrets, sobretot a la Rambla de Prim, però també als carrers de Lull, Alfons el Magnànim, Xavier Nogués i algunes galeries comercials del carrer Alfons el Magnànim.

Paral·lelament, el sector comercial presenta un teixit associatiu molt poc cohesionat i amb una escassa relació amb l'administració. L'única associació de comerciants existent actualment al barri és l'Associació de Comerciants Xavier Nogués, que compta amb 20 comerciants associats, del total dels 461 comerços actius al barri (segons el cens de comerços de 2019).

D'altra banda, al mercat municipal hi ha actualment 31 paradistes, unes parades que van ser objecte de reordenació amb l'anterior Pla de Barris. Al mercat hi ha prevista una nova actuació de l'Institut de Mercats Municipals durant 2021-2024 per a la millora dels accessos i la façana, més enllà de la reordenació i rehabilitació de l'interior que es va executar anteriorment, ja que es va identificar la necessitat de modernització i major permeabilitat en relació amb l'entorn per tal de potenciar-ne la capacitat comercial. Addicionalment, els dissabtes al matí se celebra un mercat de marxants al carrer Alfons el Magnànim.

En relació amb els locals comercials ubicats en planta baixa arreu del barri, les dades municipals de 2019 indiquen que un 38,9% està destinat a serveis (especialment bars i restaurants), mentre que un 28,1% correspon a comerç al detall, amb un clar predomini dels establiments alimentaris, que arriben a doblar el seu pes en comparació amb el Districte i la ciutat, i que són, en general, poc especialitzats. També hi ha un volum destacat de locals sobre els quals no es disposa d'informació o estan buits, concretament 148 (que representa el 24,3% sobre el total), una dada que probablement augmentarà per les conseqüències de la pandèmia, com ja és visible en moltes zones del barri. Aquest desert comercial contrasta amb l'important pol de consum que representa el centre comercial Diagonal Mar.

L'any 2020 es va elaborar un estudi sobre l'estat del comerç del barri de la mà de la Comissió de Memòria i Gènere i l'Associació de Dones Àmbar Prim mitjançant metodologies de cartografia social. Aquest estudi constata l'alta proporció de locals en desús, alhora que destacava la importància del comerç de barri com a garant dels vincles quotidians comunitaris.

Comerç autòcton versus comerç liderat per persones d'altres països

Com dèiem, l'impacte de la pandèmia en el teixit comercial del barri ha estat important, amb un augment dels locals comercials buits (avui dia s'estimen al voltant de 150) i un sector comercial amb grans dificultats per garantir la seva supervivència. A més, tot i que no es disposa de dades quantitatives, una gran part dels titulars actuals dels comerços son d'origen o context cultural divers, la qual cosa els dificulta l'accés a informació bàsica sobre possibles recursos i serveis de les administracions públiques. De fet, un 31,7% dels gairebé 25.000 habitants del Besòs i el Maresme son de nacionalitat estrangera, un percentatge que ha augmentat de forma continuada en els darrers cinc anys, i que es troba molt per sobre de la proporció del districte de Sant Martí (19%). Les nacionalitats amb més presència són la pakistanesa, la marroquina i la xinesa, havent-hi també un important contingent de veïns d'origen senegalès, que sovint es dediquen a la venda ambulat en barris del centre de la ciutat.

Durant el darrer trimestre de l'any 2020, i amb la feina realitzada per la tècnica auxiliar de comerç contractada en el marc dels PIC, es va poder contactar presencialment amb alguns d'aquests comerços, recollir demandes i transmetre informació dels serveis i recursos a la seva disposició. També hem començat a treballar amb el Pla Comunitari i el Casal de Barri Besòs per tal que ens puguin ajudar a contactar amb les persones referents, especialment amb perfil comercial, de les comunitats de Pakistan i Xina.

D'altra banda, el Pla de Barris 2021-2024 també recull que una de les línies a treballar en aquest període serà el desplegament d'iniciatives que promoguin el petit comerç i l'activitat comercial. Així doncs, en 2022 s'implementarà un projecte, en col·laboració amb el Districte de Sant Martí i Barcelona Activa, per promoure l'activitat comercial al barri, de forma complementària a altres iniciatives que s'estan duent a terme per part de diferents agents, com ara les emmarcades en el Pla de Desenvolupament Econòmic del Districte de Sant Martí. Paral·lelament, es volen potenciar els vincles dels comerciants d'origen divers amb les associacions de comerciants del barri, així com conèixer a fons aquests comerços i les seves necessitats, que representen una part important del comerç del barri.

Així doncs, l'objectiu general és enfortir i consolidar el comerç de proximitat del Besòs i el Maresme, tot millorant les condicions que puguin garantir la seva presència al barri. Els objectius específics són:

- Millorar el coneixement sobre el teixit comercial del barri (perfil dels titulars, estat, necessitats, entre d'altres).
- Enfortir econòmicament i generar ocupació de qualitat en el sector.
- Promoure el consum en comerços de proximitat per part del veïnat del barri.
- Fomentar l'enxarxament i l'associacionisme del teixit comercial per tal d'aprofitar sinèrgies quant a formacions, campanyes o accions conjuntes.
- Dinamitzar l'espai públic al voltant dels eixos comercials.

Els destinataris del servei seran els i les titulars dels comerços de proximitat del Besòs i el Maresme, amb especial atenció als qui siguin d'origen o context cultural divers i puguin tenir dificultats per accedir a la informació i als recursos que l'administració

pública o que altres entitats i serveis posen a l'abast del sector comercial. En qualsevol cas, tots els comerços podran accedir a poder elaborar un pla de viabilitat i rebre l'assessorament pertinent.

El Mercat com a focus d'economia de barri. La reforma

Durant els últims anys, s'ha dut a terme la millora del Mercat del Besòs que es va fer amb l'anterior Pla de Barris (2016-2020). El mercat del Besòs és un punt important a nivell comercial, però requeria una modernització i major permeabilitat amb relació a l'entorn per tal de potenciar la seva capacitat comercial. El projecte de millora i remodelació es va iniciar el 2017 amb l'objectiu de dur a terme una reordenació comercial, així com la remodelació i millora dels accessos del mercat i la renovació de la façana. Aquest projecte es va planificar en diferents fases:

- La fase I, executada durant el 2017, va consistir en la recuperació i el trasllat de parades per reordenar-ne l'oferta comercial i millorar els magatzems del mercat.
- La fase II, realitzada al gener del 2020, va consistir en la finalització de les obres de remodelació i activació de nous magatzems.

Durant aquestes dues fases, el Pla de Barris del Besòs i el Maresme va realitzar una inversió de 1.319.172 €.

Quant a la fase III, iniciada en 2021, consistirà en les obres de remodelació dels nous accessos i de la façana, i la durà a terme el mateix Institut Municipal de Mercats de Barcelona.

Situació actual

L'actuació al mercat del Besòs consisteix en la creació d'un accés segregat del moll de logística pels clients del mercat. Aquest nou accés es realitza des del carrer Perpinyà amb Cristóbal de Moura, donat que és el punt de màxima afluència actualment.

Per fer aquesta actuació cal anular la rampa d'accés a l'aparcament de coberta i s'ha de fer a l'altra banda del mercat, al c. Jaume Huguet. Simultàniament es remodela la logística, segregant els recorreguts de brossa i alimentari, es fan nous lavabos i es remodela l'accés. Aprofitant aquestes actuacions es renova la impermeabilització de tota la coberta. Amb l'actuació realitzada recentment de nous magatzems a la planta del mercat, la coberta queda alliberada totalment de magatzems.

L'obra està en curs. Va una mica enrederida respecte la previsió inicial per prioritzar la minimització de molèsties. La finalització està prevista pel darrer trimestre de 2022. Està en estudi també la renovació del paviment i la xarxa de sanejament, que formarien part d'una nova intervenció.

L'INSTITUT RAMBLA PRIM I L'AULA DE FORMACIÓ DE PERSONA ADULTES, COM A EINES PER A LA FORMACIÓ I L'OCUPACIÓ

Com fidelitzar l'alumnat a l'ESO

L'institut Barri Besòs participa en els Programes de Diversificació Curricular (PDC) des de fa uns 7 anys i per tant ens permet augmentar alumnat en perill d'abandonament en graduats a l'ESO.

Dades del 2019-2020 a Sant Martí:

Alumnes PDC	Instituts	Empreses /Entitats
57	5	58

Dels quals 14 eren del Barri Besòs, dels quals 11 van acreditar ESO.

Programa Enginy (pendent)

Cicles Formatius Grau Bàsic

L'institut Rambla Prim disposa de un CFGB d'Ofimàtica d'oficina per alumnat de tercer i quart ESO que volen uns estudis més professionalitzats. Actualment disposem de 20 places.

UEC

Unitats d'Escolarització Externa per a alumnat conductual que en un centre no pot mantenir l'ESO i que els derivem a centres més petits i amb ensenyaments més professionalitzadors. A data 15 de desembre de 2021 l'institut Barri Besòs té tres alumnes escolaritzats en UEC.

Diversificar oferta

Acostar l'oferta a la realitat de l'alumnat i del mercat. Combinar les necessitats laborals amb la necessitat escolaritzadora d'alumnat que en general no vol estudiar fora del barri proper.

OFERTA FORMATIVA DE L'INSTITUT BARRI BESÒS CURS 2021-22
ESO
BATX C/T
BATX H/S
BATX Arts (escèniques) NOU 2020-2021

**OFERTA FORMATIVA DE
L'INSTITUT RAMBLA PRIM
CURS 2021-22**

PFI EE02 Muntatges d'instal·lacions elèctriques i d'aigua i gas
PFI EO02 Pintura
PFI TM05 Manteniment i reparació de vehicles de mobilitat personal
IFE-itineraris formatius específics per a joves amb NEE-A
CFG BASIC NOU 20-21
CFG MITJÀ EE10 Instal·lacions elèctriques i automàtiques
CFG MITJÀ CFGM AG10 Gestió administrativa
CFG SUPERIOR EDUCACIÓ I CONTROL AMBIENTAL
CFG SUPERIOR ADMINISTRACIÓ I FINANÇES
CFG SUPERIOR BIOMEDICINA
CFG SUPERIOR AUTOMATITZACIÓ I ROBÒTICA INDUSTRIAL
CFG SUPERIOR SISTEMES ELECTROTÈCNICS I AUTOMATITZATS

**CENTRE DE FORMACIÓ D'ADULTS - SEU DE CFA MONTSERRAT ROIG al
Barri Besòs NOU 20-21**

Transició de l'ESO als estudis postobligatoris

Pla d'Acompanyament

Programa per afavorir les transicions dels estudis obligatoris als postobligatoris per a tot l'alumnat que es troba en condicions socioeconòmiques desfavorables i de vulnerabilitat. Factors com la incorporació tardana al sistema educatiu català, haver repetit algun curs d'ESO, tenir les necessitats educatives especials, etc... provoquen un abandonament prematur dels sistema educatiu.

Aquestes situacions conformen un greu factor de risc en la garantia de la continuïtat en els estudis i en la fidelització de l'alumnat i l'èxit escolar en una etapa tan crucial com la 16-18 que el Pla d'Acompanyament pretén minorar.

A la franja del Besòs només l'institut Barri Besòs disposa d'ESO i per tant del total d'alumnat del 2020-2021 de quart d'ESO que eren 81 alumnes dels quals 56 van entrar dins de la categoria d'alumnat vulnerable i han estat acompanyats a la Postobligatoria i en alguns casos se'ls ha pagat el imports dels estudis de primer de CFGM.

	No són PA	Sí són PA	Total general
08013470 - Institut Barri Besòs	25	56	81

L'institut Barri Besòs és l'11è institut de BCN (d'un total de 213) i el sisè si només comptabilitzem els instituts públics (un total de 63) amb més alumnat en ràtio/percentatge de Pla d'Acompanyament. Vol dir que un 69,1% de l'alumnat de quart d'ESO respon a una de les característiques de definició de vulnerabilitat assignades al PA.

Servei d'Orientació Pla Jove (dades a 15 desembre de 2021)

Servei format per tres tècniques a Sant Martí que te com a objectius la detecció, l'orientació acadèmica, l'acompanyament i el suport a la preinscripció i matrícula i el seguiment de l'alumnat un cop estan a la Postobligatoria.

INSTITUT BARRI BESÒS curs 2021-22	
Alumnat actual en seguiment per SOPJ SANT MARTÍ	98
Alumnat total derivat a SOPJ curs 2021-22	55
Pla d'acompanyament joves de vulnerabilitat 2021-22	42
Alumnat PDC (Projecte de diversificació curricular curs 2020-21)	14
Alumnat que realitza el programa Projecta't de Batxillerat 2021-22	12
Situacions de formació dels 98 joves en seguiment SOPJ	
Batxillerat	23
CFGM	26
ESO	2
PFI	12
CFA (Centres de Formació d'adults)	3
Altres formacions (Passwork, ROJ, Academies, FO...)	9
Recerca de feina	8
En reorientació per abandonament	7
Diverses situacions (de salut, personals, marxen fora de Catalunya,)	8

INSTITUT RAMBLA PRIM	
Dades Servei d'Orientació Pla jove de Sant Martí (SOPJ SM)	
Alumnat en seguiment actual SOPJ (a data 15/12/2021)	30
Joves que formen part del Pla d'acompanyament de joves de vulnerabilitat (curs 2020-21)	5
Joves que formen part del Pla d'acompanyament de joves de vulnerabilitat (curs 2021-22)	12

Alumnat PDC 2020-21 matriculat a postobligatòria (PFI)	3
Alumnat inscrit al programa "Projecta't" de 1R CFGM	11
Situacions de formació dels 30 joves en seguiment SOPJ	
CFGM EE10 Instal·lacions elèctriques i automàtiques	10
CFGM AG10 Gestió administrativa	5
PFI	7
CFGB	2

Com fidelitzar els estudis a l'educació postobligatòria, i, en cas contrari, la derivació a d'altres serveis laborals

PROJECTA't

Programa que pretén la fidelització dels estudis de l'alumnat que ha accedit a estudis de postobligatòria i disposen de baixes capacitats acadèmiques.

Tant l'institut Rambla Prim com l'institut Barri Besòs disposen de un servei de reforç escolar i emocional a les franges de batxillerat i CFGM. En aquests moments 12 i 11 alumnes dels dos instituts assisteixen a les classes de reforç dos dies en setmana una hora trenta en horari extraescolar.

REPRÈN PRO

Prova pilot del mòdul de noves oportunitats que vol evitar l'abandonament formatiu prematur per manca de competències o d'orientació.

El seu propòsit és reorientar i, alhora, donar competències acadèmiques a alumnat graduat en ESO que no té una vocació o un estudi clar en el seu trànsit cap als ensenyaments postobligatoris i demostra desinterès i poc èxit acadèmic.

El curs passat van assistir 3 alumnes de la franja Besòs i enguany al curs 21-22 estan matriculats a la postobligatòria. Aquest curs hi ha 1 alumne de la franja Besòs que va deixar els estudis fa un curs.

ACCIONS PER IMPULS DE L'ASSOCIACIONISME COMERCIAL I LA DINAMITZACIÓ COMERCIAL DEL BARRI

Des de la Direcció de Desenvolupament de Proximitat de Barcelona Activa, en coordinació amb Pla de Barris i el Districte de Sant Martí, es manté la figura de la Tècnica Dinamització Econòmica i Ocupació al Besòs i el Maresme. Una figura que forma part del programa Treball als barris, finançat pel SOC de la Generalitat, per anualitats. Aquesta figura té un Pla de treball enfocat a donar suport a l'actuació del Districte en matèria de comerç, bàsicament, a reforçar el comerç de proximitat i acostar els serveis i recursos públics al barri.

Els principals objectius i resultats que s'han dut a terme en els últims 3 anys, han tingut un impacte en la millora de la comunicació i coordinació del teixit comercial i associatiu amb els recursos públics existents o que s'han promogut intencionadament sobre el territori, amb l'objectiu principal de reduir la desigualtat entre territoris.

La situació de l'associacionisme comercial al barri és molt complexa. L'activitat comercial és intensa, amb una presència important, però sense formar part de cap associació, i amb una manca de canals de comunicació adients i estables per fer arribar informació o per treballar en accions de foment de l'associacionisme. S'ha centrat la interlocució amb les dues entitats que continuen treballant al barri: sobretot amb l'Associació de Comerciants Xavier Nogués i, amb menor intensitat, els Paradistes del Mercat del Besòs.

Tot aquest treball es complementa de forma coordinada amb les accions impulsades per la figura de la persona tècnica de Comerç del Districte de Sant Martí i en col·laboració amb la Direcció de comerç, Restauració i Consum de l'Ajuntament de Barcelona.

Impuls de l'associacionisme comercial

Dinamització de la Taula de comerç

L'associació de comerciants de Xavier Nogues forma part de la Taula de comerç del districte de Sant Martí. Aquest espai, que recull la participació de tots els eixos comercials i associacions de comerciants del districte té per objectiu treballar l'intercanvi d'informacions, experiències i coneixements, i planificar accions conjuntes en forma de projectes de cocreació conjunta.

D'entre els principals projectes coordinats en aquesta Taula anualment en destaquem:

- Projecte de col·laboració amb la Casa d'Oficis - Barris digitals i els seus alumnes per la producció de productes específics de comunicació i suport al sector del comerç (especialitats. Suport informàtic disseny cartells gràfics, vídeo animació, disseny i modelatge en 3D). Aquest projecte s'emmarca en l'acord intramunicipal signat entre Barcelona Activa i El districte de Sant Martí i es treballa a partir de la

metodologia d'aprenentatge-servei amb la col·laboració de les entitats comercials del Districte.

- Campanya de dinamització comercial al Nadal de districte Dins del plec de condicions tècniques per a la contractació del servei de gestió i execució d'aquest projecte, es recull de forma específica els mecanismes de col·laboració i participació de les associacions representatives del sector en el disseny i execució d'aquesta campanya. El projecte s'elabora de forma participada amb tots els eixos i associacions membres de la Taula de Comerç, amb l'objectiu de consensuar la programació d'accions comunes al districte amb tots els eixos i associacions.

Accions de millora de la comunicació de les persones associades de l'Associació de Comerciants Xavier Nogués

Després de detectar certa manca de comunicació i de circulació d'informació d'interès per als comerços d'aquesta associació, s'ha assessorat a nivell tècnic a la presidenta per tal de crear i liderar un grup de whatsapp o una llista de difusió, sempre d'acord amb la normativa de protecció de dades. També s'ha donat suport en la difusió de la iniciativa tot informant als comerços no associats mitjançant visites presencials.

Visites a comerços no associats del barri per visibilitzar l'activitat de les associacions i oferir els serveis i recursos de l'Ajuntament de Barcelona

S'ha coordinat la feina de la tècnica auxiliar contractada en el marc dels Projectes Integrals amb Contractació (PIC) per a les visites presencials a part del comerç no associat del barri, especialment durant el darrer trimestre de 2020. Mentre s'informava dels serveis i recursos l'Ajuntament, es preguntava als comerços si volien rebre informació de manera més estable, ha recollit fitxes de dades de contacte d'aquells comerços interessats, d'acord amb la normativa de protecció de dades, i ha explicat que la informació arriba puntualment si hom pertany a alguna de les associacions de comerciants existents, a més de rebre suport per al desenvolupament d'activitats de visibilització de la seva oferta.

El pla de treball del tècnic/a a auxiliar de comerç contractada en el marc dels Projectes Integrals amb Contractació (PIC) s'actualitza anualment amb l'acord conjunt dels tècnics implicats.

Altres activitats de visibilització de les associacions de comerciants

Es demana al projecte Alimentem el Besòs i el Maresme (subvencionat per Impulsem el que Fas, convocatòria 2019 i 2020) que estableixi contacte amb l'Associació de Paradistes del Mercat del Besòs per plantejar possibles accions conjuntes entorn la temàtica de l'alimentació saludable i sostenible, tot entenent que és un actor estratègic al barri, i finalment es convida a participar al seu president al cicle online "Com transformar el sistema alimentari en temps de pandèmia", durant juny de 2020.

Promoció de la dinamització comercial per Nadal

El comerç del Besòs i el Maresme necessita un impuls per tal de promocionar la seva oferta comercial, i encara amb més intensitat amb el nou context ocasionat amb la pandèmia.

Amb aquest objectiu fem especial èmfasi en la promoció comercial durant la campanya de nadal amb tot un conjunt d'accions que es venen realitzant de manera estable als darrers anys als barri del Besos i el Maresme. Aquests accions s'implementen amb un doble objectiu

- Posar en valor el comerç de proximitat dels barris, i afavorir la presència de veïns i veïnes a les zones comercials.
- Promoure que les persones consumidores realitzin les seves compres en les botigues del barri.

Accions principals desenvolupades al 2021

1. Enllumenat nadalenc de trams comercials

Aprovada la sol·licitud presentada pel districte de Sant Martí a la Direcció de Comerç, restauració i consum per la subvenció del 100% del disseny, lloguer, instal·lació, manteniment i retirada d'enllumenat ornamental nadalenc 2021-2022 en els següents trams comercials.

- Carrer Alfons el Magnànim (del 22 al 50)
- Carrer Xavier Nogues (del 2 al 60)
- Rambla Prim (del 70 al 16)

2. El nadal del comerç: programa d'activitats de ciutat

Activitats pensades per a tots els públics i centrades en els valors nadalencs i del comerç de proximitat impulsades des de la Direcció de comerç, restauració i consum i la col·laboració per la seva implementació del Districte de Sant Martí i associacionisme comercial.

La programació d'aquestes activitats es renova anualment, i al 2021 s'ha programat dos activitats:

- Hort de Nadal: Taller familiar d'hort urbà on tota la família, i especialment els més menuts, aprendran a sembrar, plantar i cultivar fruites i hortalisses ecològiques de temporada amb mètodes completament sostenibles. Seguint amb els valors impulsats per la capitalitat mundial de l'Alimentació Sostenible, any en que Barcelona n'és l'amfitriona. El taller treballa l'alimentació sostenible i ecològica de qualitat, i fomenta el comerç local, de proximitat i just, així com un consum responsable.
- Trobadors i comerciants: Ampli recull de contes sobre el Nadal teatralitzats i amb titelles. L'ofici dels trobadors ha contribuït des de segles llunyans a transmetre llegendes i rondalles entre la ciutadania. Una manera tradicional però engrescadora i innovadora de reviu les històries tradicionals, i descobrir-les, per primer cop, als infants del barri.

3. Sons de nadal: programa d'activitats de ciutat

Programació a peu de carrer de petits concerts musicals.

A la ciutat de Nadal, el regal ets tu

Sant Martí, 2021

Ajuntament de Barcelona
Districte de Sant Martí

El Besòs i el Maresme

TROBADORS I COMERCIANTS

Espectacle de titelles.
Ciutat de Nadal
Dimarts 28 de desembre,
a les 11.30 h
Rbla. Prim, 74

TRENET

Dilluns 3 de gener,
de 10 a 14 h i de 16.30 a 20.30 h
Sortida: rbla. Prim amb c.
Pere IV
Org: entitats comercials i
Districte

HORT DE NADAL

Taller familiar. Ciutat de Nadal
Dilluns 27 de desembre,
de 16.30 a 19.30 h
Rbla. Prim, 74

RAI CASTELLS TRIO

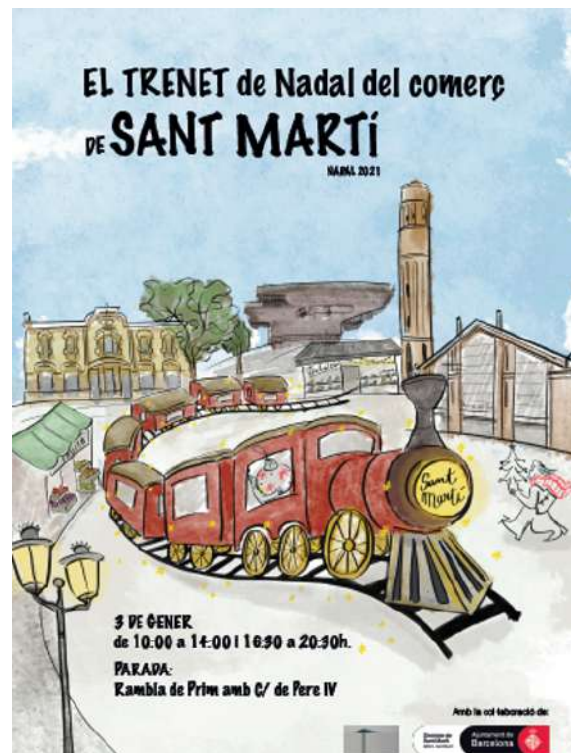
Sons de Nadal
Dilluns 20 de desembre,
a les 19.30 h
Rbla. Prim amb c. Xavier
Nogués

4. El tren del comerç de nadal . Projecte de co-creació del districte

Aquesta activitat s'emmarca dins del contracte que té per objecte l'Elaboració, gestió i execució d'un programa d'activitats de dinamització comercial, durant la campanya de nadal al districte de sant Martí.

Aquest contracte, es treballa de conjunta amb totes les entitats i associacions comercials del Districte (taula de comerç) i inclou un pressupost específic per activitats i la contractació d'una figura de suport per la dinamització, dinamització pel projecte.

Enguany, l'activitat comú consensuada per tot el teixit comercial es l'organització d'un itinerari del tren de nadal que recorrerà els principals eixos comercials del barri, per acostar a les veïnes i veïns al comerç de proximitat, i fomentar així les compres nadalenques.

5. Marxandatge: repartiment in situ, comerç per comerç, de material de foment de la festivitat Nadalenca

Pel cas del Besos i el Maresme es distribueix pels comerços tot el seguit de material de marxandatge que forma part de la campanya institucional: carta de reis (2.600 unitats), postals de fotografies antigues de Barcelona amb receptes Nadalenques i poesia a la part posterior (3600 unitats), enganxines per a posar el nom als regals (25 paquets), i cartells de difusió de les activitats Nadalenques (80 unitats).

La distribució es realitza amb prioritat amb el comerç associat però es distribueix també amb la resta de comerços contactats a partir de la tasca realitzada pel tècnic/a auxiliar contractat en el marc dels Projectes Integrals amb Contractació (PIC)

6. Col·laboracions amb d'altres entitats del territori

Des del territori, també s'impulsa una programació d'activitats específica. En aquest sentit, cal assenyalar la col·laboració entre l'associació de veïns i veïnes del Besos amb la programació d'activitats que inclou també l'objectiu de a dinamització comercial. Al 2020 destaquem:

- Actuació musical - batucada amb xanques a la zona comercial Xavier Nogués.
- Projecció del vídeo promocional l'Associació Xavier Nogués I els seus associats (realitzat per la casa d'oficis-barris digitals) junt amb un espectacle nadalenc amb tecnologia làser i amb emissió en streaming, en un acte promogut per l'Associació de Veïns i Veïnes del Besòs. L'acte es pot visualitzar al web de l'Associació de Comerciants Xavier Nogués.

Altres accions

Col·laboració de la casa d'oficis-barris digitals amb l'associació de comerciants Xavier Nogués

En el marc de l'Acord intramunicipal signat entre el Districte de Sant Martí i Barcelona Activa, La metodologia de treball, des de l'òptica de l'aprenentatge, afavoreix que l'alumnat pugui treballar directament amb el teixit associatiu per al desenvolupament de diferents productes de comunicació i suport adreçats a la dinamització comercial. En destaquem dues accions:

- Treball de reparació i posada del material informàtic de l'Associació de comerciants.
- Elaboració, d'un vídeo d'animació promocional de l'Associació de Comerciants Xavier Nogués i dels seus associats. Es contacta amb l'especialitat "3D: modelatge, animació i fabricació" d'aquesta Casa d'Oficis per elaborar-lo. Donat que l'alumnat no ha pogut desplaçar-se físicament al barri per la situació sanitària, la tècnica de Treball als Barris, conjuntament amb la tècnica auxiliar de comerç – PIC, va realitzar fotografies de les façanes de tots els comerços associats i va coordinar l'acció.

Fotograma del vídeo promocional

Suport en la campanya de comunicació del projecte "Li toca al barri" (REC) i col·laboració en la selecció de personal per a l'execució del projecte

El projecte Li Toca al Barri neix amb l'objectiu de dinamitzar l'economia de 10 barris de l'Eix Besòs, entre els quals hi ha el Besòs i el Maresme, i alhora potenciar i augmentar les relacions de proximitat entre el veïnat i els seus comerços, mitjançant l'ús de la moneda ciutadana REC a través d'una aplicació mòbil, amb una bonificació del 15% de les compres realitzades mitjançant aquest sistema de pagament. La bonificació esmentada és a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

De manera general, la campanya ha tingut inicialment certes dificultats per assolir els resultats esperats. El comerç ha acollit amb interès la campanya, arran de l'experiència positiva prèvia amb el projecte B-Mincome, amb xifres d'adhesió inferiors respecte la primera fase per diferents motius socioeconòmics, i per la prioritització del projecte en captar més clientela. Però hem tingut dificultats per mobilitzar al veïnat per fer ús del REC, per diverses raons:

- Escletxa digital de la clientela habitual del comerç de proximitat (gent gran).
- Desconfiança i desconeixement vers sistemes alternatius de pagament que no siguin els habituals (efectiu, targeta bancària).
- Bonificació del 15% que no compensa suficientment el preu de productes similars oferts per les grans superfícies i altres competidors del comerç de proximitat.

Per tots aquests motius, algunes de les accions realitzades per promoure l'ús del REC al barri han intentat incidir sobre aquestes dificultats detectades, i treballar de manera més específica amb alguns col·lectius concrets, que descriurem més endavant.

Amb tot el descrit, a partir del mes de maig s'ha posat en marxa una reorientació del projecte, consistent en la incentivació de l'ús del REC entre les famílies residents als barris elegibles amb infants de 0 a 16 anys, en situació de vulnerabilitat i usuàries de Serveis Socials, que siguin beneficiàries d'un ajut extraordinari de l'Ajuntament de Barcelona (Ajuts d'urgència social per a famílies amb infants de 0 a 16 anys) per cobrir les seves necessitats bàsiques. A aquestes famílies se'ls ha ofert la possibilitat de gaudir d'un xec addicional per un import de 200 RECS, a canvi de comprometre's a bescanviar un 25% de l'ajut abans mencionat en RECS.

Resum dades del 6 d'agost al 10 de desembre de 2021:

- Comerços del barri adherits: 33 comerços
- Persones del barri usuàries de l'ajut 016: 69 han rebut el xec de 200 RECS
- Número de compres al barri: 1.020 compres
- Import total de despesa al barri: 24.043,69 €
- Despesa mitja per comerç al barri: 728,60 €

Impulsar i promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat

Convocatòria Impulsem el que Fas

Per promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat a tota la ciutat, l'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa, va obrir durant el 2017, 2018, 2019 i 2020 la convocatòria d'ajuts per finançar projectes que impulsin l'economia dels barris "Impulsem el que Fas". Es financen projectes arrelats al territori que fomentin l'ocupació, l'emprenedoria i l'empresa, la creació de nova activitat econòmica, el turisme responsable, les economies comunitàries, els models agroalimentaris sostenibles i la innovació social i digital. Finalment dues iniciatives al barri del Besòs i el Maresme han estat beneficiàries d'aquesta subvenció.

Martinet Solidari

És una associació del barri del Besòs i el Maresme que ofereix formació gratuïta al veïnat de la zona amb la premissa que l'educació és una eina de canvi i de transformació social. Tenen una perspectiva comunitària en la seva tasca i col·laboren estretament amb altres entitats del barri. Ofereixen cursos de castellà, d'alfabetització i de cultura general dirigits sobretot a persones grans i a persones migrades. És una associació que pretén augmentar les possibilitats d'ocupabilitat i les competències del seu alumnat en un estadi prelaboral, per després derivar-los al Dispositiu de Treball als Barris del Besòs i el Maresme i poder així emprendre el seu itinerari d'inserció. Durant el desenvolupament del seu projecte, també els hem assessorat en relació a la viabilitat i a contactes necessaris per a un altre projecte ocupacional previst per 2021 (possible formació professionalitzadora per a part del seu alumnat). Enguany, el seu

projecte va destinat en gran mesura a potenciar la socialització i participació en la vida comunitària del col·lectiu de dones pakistaneses.

Alimentem el Besòs i el Maresme

És un projecte creat per les entitats Antígona Processos Participatius i Calma Transicions Ecosocials. Neix amb la voluntat de contribuir a la creació d'un sistema alimentari més just, sostenible i sa al barri del Besòs i el Maresme. Han elaborat un mapatge col·laboratiu d'iniciatives presents en l'actualitat i han detectat necessitats relacionades amb la temàtica, que ha culminat en l'organització del cicle online els dies 17, 18 i 19 de juny de 2020 "Com transformar el sistema alimentari en temps de pandèmia", amb la participació d'agents clau del territori, veïnat i persones expertes en l'àmbit, amb la finalitat de sensibilitzar, trobar i acordar pràctiques fonamentades des de l'economia social i solidària i comunitària. Hi van assistir, aproximadament, unes 30 persones per sessió.

El desenvolupament d'aquest projecte, a més, s'ha compartit amb altres agents municipals, amb l'objectiu de trobar lligams amb la Capitalitat Mundial de l'Alimentació Sostenible, de la qual Barcelona n'és l'amfitriona enguany.

Convocatòria general de subvencions: àmbit de comerç de proximitat i promoció econòmica

Dirigides a associacions de comerciants territorials i entitats de comerç sense afany de lucre, que presentin projectes que dinamitzin el comerç de proximitat; promoguin l'associacionisme; potenciïn fórmules de col·laboració publico-privades, d'autogestió o altres; millorin la competitivitat del comerç i generin sinergies amb altres sectors econòmics o socials; promoguin bones pràctiques ambientals i de responsabilitat social; i promoguin la professionalització en la gestió de l'entitat a través de la formació continuada i/o la millora de les competències professionals de les persones que treballen en el sector.

Pla de barris. Menjador Cooperativa GREGAL

L'Ajuntament de Barcelona, a través de la societat municipal Foment de Ciutat SA, impulsa el programa municipal del Pla de Barris. El primer període del Pla de Barris es va desenvolupar entre 2017-2020, mentre que ara el programa es troba en una segona fase (2021-2024) durant la qual s'implementarà en 23 barris de la ciutat.

El Pla de Barris és un programa extraordinari i amb pressupost assignat per als barris amb els indicadors de desigualtat més elevats de Barcelona, amb l'objectiu general de revertir les desigualtats entre els veïns i veïnes d'aquests 23 barris.

La cooperativa Gregal és un projecte cooperatiu de l'àmbit de la formació que treballa des de la cuina per l'assistència i apoderament de les persones. Fins el moment ha funcionat com un menjador social.

Cartell de difusió del cicle online del projecte Alimentem el Besòs i el Maresme

Gregal té la voluntat de convertir-se en una cooperativa de serveis a la comunitat que pugui incloure processos formatius, a la vegada que vol consolidar i millorar el servei de menjador social que actualment gestiona.

La idea fonamental del procés de reconstrucció de l'Escola Gregal, SCCL en cooperativa de serveis de proximitat és esdevenir un referent al barri del Besòs i el Maresme que ajudi a generar i impulsar un conjunt de serveis comunitaris que dignifiquin i millorin les condicions de vida del veïnat en els aspectes més bàsics i fonamentals. El projecte de Menjador Solidari Gregal s'emmarca dins d'aquesta estratègia, recollint tota l'experiència generada en la darrera etapa de l'Escola Gregal, SCCL en la que l'activitat principal des de l'any 2012 ha estat el manteniment ininterromput del menjador social i solidari.

L'àmbit d'actuació del projecte és l'alimentació, concebut com a dret bàsic fonamental al barri, ajudant a millorar l'accés a les persones amb majors dificultats oferint serveis alimentaris específics. Tot plegat, des d'una visió àmplia i transversal en la que s'hi ofereixin altres recursos per a les persones. A més, es vol treballar en assolir objectius col·lectius com el de la reducció del malbaratament alimentari.

El Pla de Barris del Besòs i el Maresme desenvolupa, a través d'una tasca d'acompanyament de la cooperativa, una reconversió i millora del projecte, amb acompanyament tècnic de tot el personal i amb un pressupost específic, tant per l'acompanyament al projecte com per executar les obres de les seus de Gregal. Aquest acompanyament tècnic, que ja s'ha desenvolupat en períodes anteriors, vol assolir un nivell d'autonomia i capacitat tècnica que permeti la correcta autogestió de l'espai, potenciant la relació amb l'administració. En la propera etapa la figura de coordinació de Gregal serà assumida per la pròpia entitat però es continuarà donant suport durant un any més. Precisament, l'objecte d'aquest contracte és el de donar suport i acompanyament a la coordinació de la cooperativa.

D'altra banda, al mes de desembre de 2020 van finalitzar les obres de l'edifici de la cuina i menjador, a l'actual seu de Rambla Prim 76, de manera que les instal·lacions de la cooperativa han quedat totalment renovades i adaptades per tal d'implementar aquest nou projecte. Les obres de l'espai de Rambla Prim 22 es preveu que s'executin al llarg del 2021.

En el context actual, l'experiència del menjador social Gregal el posiciona com a exemple d'innovació social: d'una xarxa de suport mutu entre veïnes a una entitat gairebé consolidada, reconeguda per l'administració com a agent comunitari essencial del barri del Besòs i el Maresme. El suport públic en aquest nou bienni es tradueix en el reconeixement d'aquest model innovador des de l'esfera públic-comunitària i permetrà acabar de consolidar el projecte.

L'objectiu del projecte és disposar d'un acompanyament tècnic a la cooperativa Gregal, durant un període d'un any per tal que doni suport a les tasques de coordinació del projecte, amb l'objectiu d'aconseguir un projecte viable i autònom implementat de manera eficient, amb una gestió excel·lent dels recursos.

En aquesta nova etapa de Gregal, la cooperativa s'instal·larà definitivament a la seu de Rambla Prim 76, amb la missió de desenvolupar la seva activitat en condicions

òptimes, obrir noves vies d'acompanyament dels usuaris i noves vies de negoci independents de l'administració, que la portin cap a la sostenibilitat econòmica.

Durant el 2022 es preveu posar en marxa les primeres línies d'acompanyament social, laboral i comunitari dels usuaris del menjador, de manera que aquests serveis complementaris els ajudin a sortir de la situació de precarietat a la qual estan immersos. Paral·lelament, es desplegaran noves línies de facturació de la cooperativa amb projectes específics (com ara possibles serveis de càtering), amb l'objectiu de millorar la seva autonomia econòmica.

Actualment estan treballant amb 20 persones, assegurant el seu àpat principal i proporcionant-los un seguiment d'inserció social i laboral segons un pla de treball individualitzat. El projecte també organitza un taller de cuina al mes, en el que es treballen diferents temes a cada vegada. Aquest taller mensual és obert a més gent, prioritzant a persones que tenen dificultat d'accés a una cuina, com pot ser quan es lloga habitació. El projecte té aforament per a 25 persones, i s'espera rotació.

En definitiva, s'han definit cinc àmbits d'intervenció que es consideren molt rellevants per la consecució de la finalitat del projecte.

1. Consolidar l'activitat del menjador social Gregal en les noves instal·lacions i aprofitar les oportunitats del nou equipament.
2. Donar suport a la nova figura de coordinador/a de la cooperativa.
3. Definir amb precisió els criteris de col·laboració amb Drets Socials.
4. Desenvolupar línies d'activitat alternatives al servei de menjador social.
5. Consolidar el funcionament intern de la cooperativa i remobilitzar la massa social.
6. Generar o acollir nous grups de treball més enllà del menjador social que contribueixin a la seva viabilitat.

Una persona a mitja jornada, tècnic/a superior de gestió de projectes, amb experiència demostrada en projectes cooperatius i lligats al sector de serveis a les persones, prioritàriament en l'àmbit de l'alimentació, s'encarregarà de dur a terme el projecte i entre les seves funcions, es trobaran les següents:

- Planificar les tasques necessàries per aconseguir els objectius descrits en la clàusula 2 d'aquest plec de condicions.
- Coordinar-se amb l'equip del Pla de Barris, l'àrea de Drets Socials i la resta d'administracions, sent la referència principal i canal directe els responsables del projecte per part de Pla de Barris.
- Dirigir l'execució de totes les fases del projecte i garantir la seva correcta d'implantació.
- Donar suport i fer seguiment de l'equip de persones treballadores de la cooperativa Gregal.
- Fer el seguiment, conjuntament amb les persones treballadores, de les empreses proveïdores de l'entitat i dels contractes que se'n deriven.

ENTITATS QUE TREBALLEN PER DONAR SUPORT A L'OCUPACIÓ DE LES PERSONES

El foment de l'ocupació és un dels objectius l'Ajuntament de Barcelona, especialment quan parlem de persones en situació d'atur i, sobretot, de col·lectius que són especialment vulnerables. Sigui a través de projectes d'experienciació laborals (projectes integrals amb contractació o similars), accions d'orientació i assessorament laboral, de formació o de prospecció empresarial, l'objectiu és millorar l'ocupabilitat dels veïns i veïnes del barri del Besòs i el Maresme.

Amb aquest horitzó, s'ha informat de manera constant a agents, entitats i ciutadania del territori dels recursos ocupacionals de l'Ajuntament per a la millora del perfil professional i competencial de les persones en recerca de feina. Per aquest motiu, mitjançant el projecte Treball als Barris executat per Barcelona Activa, finançat pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) i focalitzat en el barri del Besòs i el Maresme:

1. Es compta amb un dispositiu d'inserció sociolaboral, programa específic de caràcter experimental i innovador, per a persones amb risc d'exclusió social del barri.

De forma resumida el veïnat del barri pot participar en accions com les següents:

- Itinerari integral i flexible per a la recerca de feina i augment de l'ocupabilitat.
 - Sessions informatives (individuals/grupals)
 - Entrevistes inicials: diagnòstic i definició del pla de treball
 - Mòduls i tallers de competències transversals
 - Mòdul de Mobilitat (2,5 h)
 - Mòduls d'Alfabetització lingüística: Català/Castellà (20h)
 - Mòduls d'Alfabetització lingüística: Anglès (20h)
 - Tallers monogràfics d'orientació i recerca de feina (3h)
 - Espai de recerca de feina
 - Tutories individualitzades (orientació, seguiment, inserció)
 - Intermediació laboral a ofertes de la Plataforma Empresa-ocupació, i d'altres
 - Gestió d'ofertes laborals
 - Prospecció empresarial
 - Qualificació professional: 5 edicions: Formació tècnic-professional: Carnets professionals i certificats de coneixement.
2. També es duen a terme programes d'experienciació laboral (Plans d'Ocupació Municipals) amb actuacions ocupacionals i professionals
 - En el primer cas es facilita l'accés al mercat laboral a persones en situació d'atur, residents al barri i que estan en risc d'exclusió social.

- En el segon cas mitjançant la contractació de persones en situació d'atur beneficien també al barri col·laborant en els àmbits dels serveis de proximitat i atenció a les persones, serveis a la comunitat i cohesió social, la promoció de l'activitat

Complementari a la contractació per igual d'important en la reactivació laboral de les persones, els participants en programes d'experienciació, tant en un cas com en l'altre, són formats amb l'objectiu de:

- Millorar la capacitació professional
- Potenciar l'adquisició de coneixements i habilitats, desenvolupar la capacitat de comunicació i de crítica, que faciliti la presa de decisions i autonomia personal
- Posar a l'abast de les persones que participen en les actuacions ocupacionals, els recursos educatius, formatius, d'orientació laboral i culturals que ofereix el barri i la ciutat.
- Facilitar l'accés al mercat laboral a persones que estan en risc d'exclusió social
- Incrementar el grau d'ocupabilitat dels participants i potenciar la capacitat formativa de les persones participants.

Persones usuàries del Dispositiu del Besòs i el Maresme 2018-2020

En els darrers 3 darrers anys, s'han atès 707 persones, de les quals un 67% son noves atencions (476 persones):

Nomenclatura convocatòria	Període execució	Usuariat nou	Usuariat de continuïtat	Total persones ateses
TB 2018-19	31/12/2018 a 30/12/2019	165	74	239
TB 2019-20	31/12/2019 a 30/12/2020	192	73	265
TB 2020-21	31/12/2020 a 30/10/2021*	119	84	203

*Aquesta convocatòria només ha estat de 10 mesos

Any 2018

Persones ateses: 239 persones (119,5% sobre Objectiu Programa de 200). Perfil:

- Homes 47,7% Dones 52,3%
- Edat per trams: <25: 9,5% 25 a 39: 30,6% 40 a 54: 42,3% >54: 17,6%
- Estudis finalitzats:
 - o Sense estudis, Certificat Estudis Primaris: 45%
 - o Graduats en ESO, Estudis Secundaris: 49,5%

- Universitaris: 5%
- Nacionalitat: Espanyola i UE: 56,3% Fora UE: 43,7%
- Aturats de llarga durada: 40,5%
- No reben cap prestació econòmica: 81,1%
- Inserció participants (desembre): 91 (41%)

Total accions: 832

Total participacions: 1699

Programa d'experienciació laboral (Plans d'ocupació)

- Programa D1 18 persones contractades.
- Programa D2 8 persones contractades.

Total: 26 persones contractades.

Any 2019

Persones ateses: 265 persones (132,5% sobre Objectiu Programa de 200). Perfil:

- Homes 52,2% Dones 47,8%
- Edat per trams: <25: 3,2% 25 a 39: 30,8% 40 a 54: 46,2% >54: 19,8%
- Estudis finalitzats:
 - Sense estudis, Certificat Estudis Primaris: 42,5%
 - Graduats en ESO, Estudis Secundaris: 45,7%
 - Universitaris: 11,7%
- Nacionalitat: Espanyola i UE: 45,3% Fora UE: 54,7%
- Aturats de llarga durada: 49%
- No reben cap prestació econòmica: 86,2%
- Inserció participants (desembre): 100 (40%)

Total accions: 804

Total participacions: 1786

Programa d'experienciació laboral (Plans d'ocupació)

- Programa D1 18 persones contractades.
- Programa D2 9 persones contractades.

Total: 27 persones contractades

Any 2020

Persones ateses: 203 persones (101,5% sobre Objectiu Programa de 200). Perfil:

- Homes 55% Dones 45%
- Edat per trams: <25: 6% 25 a 39: 35% 40 a 54: 42% >54: 17%

- Estudis finalitzats:
 - o Sense estudis, Certificat Estudis Primaris: 45%
 - o Graduats en ESO, Estudis Secundaris: 46%
 - o Universitaris: 9%
- Nacionalitat: Espanyola i UE: 47% Fora UE: 53%
- Aturats de llarga durada: 55%
- No reben cap prestació econòmica: 82%
- Inserció participants (desembre): 66 (33%)

Total accions: 1454

Total participacions: 1712

Programa d'experienciació laboral (Plans d'ocupació)

- Programa D1 11 persones contractades.
- Programa D2 10 persones contractades.

Total: 21 persones contractades

En resum, durant els últims 3 anys s'han contractat un total de 74 persones, de les quals 47 son veïns i veïnes del barri (63%).

Martinet solidari

Martinet Solidari és una entitat del Besòs i Maresme que neix al barri al 1999 per garantir una xarxa de formació al llarg de la vida que doni resposta a les necessitats educatives de la població jove i adulta.

L'objectiu principal de Martinet Solidari és treballar pel desenvolupament personal i social de les persones joves i adultes del Barri Besòs i Maresme i La Mina a través de l'acció educativa i comunitària. Entenent l'educació com a eina per la presa de consciència social i política i mitjà d'empoderament i benestar personal i relacional.

Duem a terme diferents activitats educatives, culturals i socials atenen els interessos i les necessitat de la gent del barri, treballant d'una manera transversal valors de convivència, ciutadania activa i educació per la democràcia.

Punt d'Informació Juvenil, i Centre Cívic del Besòs i el Maresme

El PunInfoJove és un punt de trobada entre els joves del barri i també un punt d'assessorament en diferents temàtiques que afecten al col·lectiu.

Entre d'altres, alguns dels serveis que s'ofereixen són:

- Assessorament d'itineraris acadèmics (amb cita prèvia)
- Assessorament laboral (amb cita prèvia)
- Assessorament de mobilitat internacional (amb cita prèvia)

- Club de recerca de feina
- Borsa de treball
- Premsa laboral
- Connexió a Internet-Wifi

Forums District

Barcelona Forum District (BFD) és una associació sense ànim de lucre que treballa des del 2010 per reduir la desigualtat al territori aprofitant les sinergies que genera l'activitat hotelera a la zona del Fòrum.

L'Associació està formada per empreses, institucions i entitats situades a l'àrea de negocis de la zona Fòrum de Barcelona, que tenen interès en promoure, des de la Responsabilitat Social Empresarial, la inserció laboral dels veïns i veïnes en situació d'exclusió social dels

Social Responsibility Area

barris de Sant Martí, per tal de col·laborar així a la qualitat de vida i benestar del Districte on desenvolupen la seva activitat econòmica. Bona part de les empreses de BFD formen part del sector turístic i han estat referent per altres districtes de la ciutat com a exemple de la seva tasca social.

Projecte i valors de l'entitat

La profunda crisi econòmica que es va iniciar al 2008 va tenir un fort impacte al mercat de treball. Entre 2008 i 2013 Catalunya va veure reduït el nombre de persones treballadores en un 17,1%, és a dir, va passar d'empresar a 3.581.300 persones a tenir 2.969.600 persones empleades¹.

El barri del Besòs i el Maresme, situat al Districte de Sant Martí, és un dels territoris de Barcelona que més ha patit els efectes de la crisi econòmica. La renda de les famílies està per sota de la mitjana de la ciutat, sobretot a conseqüència dels elevats índexs d'atur que es registren al territori.

A l'octubre del 2021 la dada de persones aturades a Sant Martí era de 10.473 persones, les quals representen el 15,8% d'aquest col·lectiu a Barcelona, això el situa com el districte amb major nombre de persones en atur².

1. ¹Dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona: https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_temes/Treball_i_teixit_productiu/Treball/Atur_registrat/evolucio/dte/bcndtatur.htm

2. ²Dades Informe PIMEC 7/2016: La destrucció d'ocupació a Catalunya entre 2008 i 2013 https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/informes_pimec_7_2016_ocupacion.2008-2013_observatori.pdf

És en aquest entorn i degut a aquesta situació als barris propers, que l'associació inicia la seva activitat l'any 2010, amb un objectiu bàsic que ha passat a ser la seva principal tasca: el suport a la inserció laboral a l'entorn, com el barri del Besòs i el Maresme i en general, el Districte de Sant Martí. Comptant sempre amb la col·laboració pública i el treball en xarxa amb altres entitats i associacions del districte.

Font: Imatge de la presentació de BFD al 2011, d'esquerra a dreta: Santiago Hernández (President), Marc Rodriguez (Tresorer), Sonia Recasens (Regidora de l'àrea d'economia, empresa i treball de l'Ajuntament de Barcelona), Josep Puigmartí (pintor artístic), Jaume Lanaspá (Director General de la Fundació la Caixa), Iñaki Segurado (Secretari) i Ignasi Parody (president de la Fundació Privada Trinijove).

11 anys després de l'inici de la seva activitat, Barcelona Forum District ha demostrat ser un projecte consolidat i que continua fidel als seus objectius inicials: impulsar els valors de responsabilitat social, sostenibilitat ambiental i desenvolupament cultural.

Tots els membres de l'associació mantenen als seus respectius establiments una política activa de Responsabilitat Social Empresarial en l'àmbit de l'ocupació de persones aturades residents al territori. La tasca de l'entitat per promoure la inserció laboral de persones en situació vulnerable ha permès proporcionar noves oportunitats laborals a un total de 609 persones (dades fins desembre 2019).

BFD desenvolupa una tasca d'intermediació laboral al sector turístic del Districte en col·laboració amb el programa Incorpora de La Caixa i les diverses associacions i programes del Tercer Sector i ajuntament que lluiten contra la desigualtat social. Com a part de la inserció i millora de l'ocupabilitat, l'associació coopera també amb entitats i fundacions que ofereixen cursos de formació en el sector de l'hostaleria dirigits a persones en situació de vulnerabilitat. Aquesta col·laboració es concreta en la difusió de cursos entre els usuaris de les diferents entitats i en la cerca de pràctiques a hotels i restaurants de la zona.

Bona part de les empreses associades formen part del sector turístic i poden ser també un referent a d'altres districtes de la ciutat com a exemple de que el retorn socioeconòmic del turisme és possible. És per això també que la voluntat de l'associació és que la tasca social, que està duent a terme des de fa onze anys, continuï en el temps.

Integrants i col·laboradors

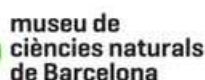
Integrants

Hotel Barcelona Princess	Hotel Vincci Gala
CCIB	Primavera Sound
Fundació Trinijove	Hotel SB Glow
Gremi d'Hotels de Barcelona	Novotel Barcelona City
Hilton Diagonal Mar	Fundació B-Tec – Campus Diagonal Besòs
Hotel AC Barcelona Forum	Ca La Nuri
Hotel Vincci Marítimo	Diagonal Food
Hotel Vincci Bit	Nogales Barcelona
Hotel SB Icaria Barcelona	Smart Congress
Hotel Front Marítim	Grupo Ocean
Hotel 4 Barcelona	Digital Events Group
Hotel Ilunion Barcelona	Audiovisuales Tecnorent
Hotel Occidental Atenea Mar	Moquetes i Stands Betulo
Hotel Capri by Fraser Barcelona	Arquitectura teatral
Hotel Negresco Princess	Oms y Viñas
Escola Superior d'Hostaleria BCN	Nargy
Diagonal Mar Centre Comercial	Hotel Acta Voraport

Col·laboradors

- Ajuntament de Barcelona – Districte de Sant Martí
- La Caixa Obra Social
- ARPAL – Asociación de reciclaje de productos de aluminio
- Museu de Ciències Naturals de Barcelona
- Fundació Puigmartí
- Universitat Abat Oliba – Càtedra d'Economia Solidària

Activitat de Barcelona Forum District al barri del Besòs i el Maresme

Les principals tasques de l'entitat són aquelles relacionades amb la recerca de llocs de feina i la gestió per l'ocupació de les mateixes. Dintre d'aquestes tasques podem incloure:

- Localitzar ofertes laborals al sector turístic de Sant Martí.
- Proporcionar als caps de RRHH dels diferents establiments un servei d'intermediació laboral que inclou: suport en la definició del perfil del lloc vacant, l'enviament de currículums de candidats que encaixen en el perfil demanat, aportar informació actualitzada sobre les deduccions i bonificacions en la contractació de determinats col·lectius.
- Facilitar informació sobre les ofertes laborals localitzades a les tècniques de les diferents entitats de Sant Martí que treballen amb persones que es troben en risc d'exclusió social.
- Realitzar un acompanyament a les persones aturades que tenen dificultats personals per accedir al mercat laboral.
- Participar en els processos de selecció de personal oferint suport en la realització d'entrevistes de feina, preparació de candidats i correcció de currículums.
- Localitzar llocs de pràctiques al sector de l'hostaleria per alumnes que estan realitzant cursos de formació ocupacional en entitats socials del territori.
- Aconseguir noves empreses associades que s'impliquin en la inserció laboral de persones que es troben en una situació econòmica i social vulnerable.
- Coordinar les accions realitzades amb el servei d'ocupació de la Direcció de Serveis a les Persones i el Territori del Districte de Sant Martí.
- Col·laborar amb la Direcció de Serveis a les Persones i el Territori del Districte de Sant Martí en l'organització de cursos de formació i accions d'orientació professional adreçades als veïns del Districte.

Les entitats, espais i programes del barri amb els que col·laborem habitualment són:

- Pla Comunitari del Besòs i el Maresme
- Centre Cívic del Besòs i el Maresme
- Punt Informació Juvenil
- Cooperativa Solidària Gregal
- Treball als Barris (Barcelona Activa, ubicat al CC Besòs)
- A prop jove (Barcelona Activa, ubicat al CC Besòs)

Tanmateix, per desenvolupar tota aquesta activitat és clau la cooperació amb altres entitats socials properes del districte, el que permet un treball en xarxa. Així, es promouen col·laboracions amb les següents i entitats de Sant Martí i zones properes:

- Fundació Trinijove
- Centre Sant Martí
- Fundació Formació i Treball
- Fundació Ared
- Barcelona Activa
- Fundació Joia
- ONG T'Acompanyem
- Espai Via Trajana
- Cooperativa Barabara
- Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat
- Programa Làbora

Altres activitats relacionades amb les persones, en altres àmbits:

Participació en el projecte de diversificació curricular per alumnes d'ESO, en col·laboració amb el districte i el Consorci d'Educació de Barcelona. Des del curs 2016-2017 participem en aquest projecte que té per objectiu possibilitar que l'alumnat de tercer i quart d'ESO de diversos instituts del districte puguin assolir les competències bàsiques de l'ESO. Per tal de dur a terme aquest projecte es requereixen entitats i empreses, que ofereixen a l'alumnat una fórmula de caràcter personalitzat per tal que conegui directament l'entorn laboral, col·laborant en la seva maduració, la definició del seu projecte personal formatiu-professional, tot donant suport als processos d'orientació que es fan des del centre educatiu. Durant aquests cursos un total de 10 empreses del Barcelona Forum District han ofert places per acollir alumnes: Capri by Fraser, SB Icaria, SB Diagonal Zero, SB Glow, Front Marítim, 4 Barcelona, Barcelona Condal Mar, AC Barcelona Fòrum, Melià Barcelona Sky i CCIB.

CURS 16/17	CURS 17/18	CURS 18/19	CURS 19/20
17 places	16 places	12 places	18 places

A més, als actes de cloenda dels cursos 2017-2018 i 2018-2019, el Centre de Convencions Internacional de Barcelona (CCIB) es va encarregar d'oferir gratuïtament un aperitiu per tots els assistents a l'acte.

Des de l'any 2016, l'auditori del Centre de Convencions Internacional de Barcelona (CCIB) ha acollit la Trobada de Cors del Besòs. Aquest concert infantil és el resultat del treball desenvolupat en diversos centres educatius del barri del Besòs i el Maresme, en què hi participen uns 180 alumnes amb els seus mestres de música. Aquest concert s'enmarca en un projecte cultural i educatiu que té per objectiu fer servir la música per fomentar el sentiment de pertinença dels nois i noies que viuen al Besòs, a més de promoure entre ells l'ús de la llengua catalana. La col·laboració entre el districte de Sant Martí i l'associació d'empreses i entitats Barcelona Forum District permet la realització d'aquest acte al CCIB, podent ampliar així també la presència d'assistents.

Col·laboració i oferiment per activitats amb el barri a través del Pla Comunitari del Besòs, per exemple amb la donació de premis pel concurs "Tú sí que vales" de les festes del Barri Besòs (entrades dobles per l'spa de l'hotel SB Diagonal Zero). L'entitat organitza anualment una recollida solidària de joguines que es destina a nens de

famílies vulnerables. A través de la col·laboració amb BFD, una de les empreses integrants, es va fer càrrec de tots els regals pels 80 nens que formen part del Casal Infantil Municipal El Vaixell, del Centre Cívic del Besòs i el Maresme (anys 2018 i 2019).

Al 2019 CCIB va realitzar una donació 11 sofàs d'exterior. A través del Pla Comunitari del Besòs es va comunicar la donació d'aquest material a les escoles, per que en poguessin fer ús als patis dels col·legis. Es van repartir entre 5 escoles públiques del barri del Besòs i el Maresme.

Hotel AC Barcelona Fòrum, ha col·laborat al 2019 amb el festival (In)fusion flamenca, un cicle dedicat al flamenc al Barrio del Besòs i el Maresme i per al qual van cedir diverses habitacions a l'hotel.

Donacions i col·laboracions amb Menjador Solidari Gregal. En diverses ocasions s'han ofert materials dels hotels que els podien servir, tanmateix durant el 2020 i a causa de la pandèmia, CCIB va fer una col·laboració amb World Central Kitchen. Això va permetre elaborar menús per les persones més afectades per la crisi de la covid-19. La col·laboració es va allargar durant 70 dies, amb una mitjana de gairebé 3.000 menús diaris (192.909 menús en total), repartits a través del Banc dels Aliments, part dels menús que arribaven al districte de Sant Martí es destinaven justament al menjador Gregal, al barri del Besòs.

El xef José Andrés, el director general del CCIB, Marc Rodríguez, i l'alcaldesa de Barcelona, Ada Colau, a les cuines del CCIB el 8 de juny de 2020.

Participació com a entitat convidada a la jornada RSC organitzada pel districte de Sant Martí, el 25 de setembre de 2019. Acció que es va organitzar com a impuls de la responsabilitat corporativa dintre del Pla de Desenvolupament Econòmic del Districte, d'aquesta manera es van donar a conèixer les experiències de gestió socialment responsable de diverses entitats i empreses.

Projecte "Oci en família": es tracta d'un projecte innovador, promogut per Barcelona Forum District juntament amb l'Obra Social "La Caixa", a través del seu programa Caixa Proinfància, Fundació Trinijove i Gremi d'Hotels de Barcelona. Està dirigit a famílies en situació vulnerable i risc d'exclusió social i el seu objectiu és integrar l'oci com un element normalitzador per totes aquestes famílies. El projecte va realitzar una prova pilot al mes de desembre de 2018 i al 2019 es va estendre als hotels de la ciutat.

Les activitats d'oci són importants pel desenvolupament d'hàbits saludables en els infants, però per a moltes famílies aquestes activitats queden fora del seu abast degut a les seves circumstàncies econòmiques. Compartir aquests moments d'oci en família facilita que es creïn i s'enforteixin els llaços familiars i possibilita nous canals de comunicació entre pares i fills. A través d'aquest projecte hem volgut oferir a les famílies l'oportunitat d'accedir a un cap de setmana als hotels de Barcelona. Al 2019, i amb l'ampliació del projecte, un total de 28 hotels van oferir estades per a 33 famílies durant el cap de setmana del 20 al 22 de desembre. A més de l'allotjament en pensió completa, les famílies van gaudir d'activitats complementàries ofertes per col·laboradors com el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Caixaforum i l'Aquàrium de Barcelona. A més, Turisme de Barcelona i TMB van oferir un servei exclusiu per las famílies amb un circuit per la ciutat al Bus Turístic.

